

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
TÜRKİYE KÜLTÜR PORTALI PROJESİ

Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet Çay

Aralık 2009

ANKARA

6.5.1. Londra Konferansı

Anahtar Kelimeler: Londra Konferansı, Türkiye Delegeler Kurulu.

Birinci İnönü başarısı üzerine İtilâf Devletleri Sadrazam Tevfik Paşa'dan içinde Ankara Hükümeti temsilcilerinin de bulunacağı bir heyetin Londra'ya gönderilmesini istediler. Londra Konferansı'nda Sevr'in yumuşatılarak Türkler'e kabul ettirileceğini umuluyordu. Tevfik Paşa, Mustafa Kemal Paşa'ya çekmiş olduğu telgrafla durumu duyurdu. Ancak Mustafa Kemal Paşa, Ankara Hükümeti temsilcisinin dolaylı yollardan çağrılmasını kabul edemeyeceklerini bildirdi. Türkiye'nin haklarını savunacak temsilcinin seçimi konusunda Ankara Hükümeti, İstanbul'a tam ültematom niteliginde Fevzi Paşa imzasıyla aşağıdaki telografi çekmişti:

"1. Londra Konferansı'na katılacak Türkiye Delegeler Kurulu, sadece TBMM Hükümeti'nce seçilip gönderilecektir.

2. Bu Delegeler Kurulu'nun yanında bulunmasını gereklî gördüğümüz bazı uzman danışmanlar ile gerekli evrak ve belgeler sizce hazırlanacak ve Kurul'a katılmak üzere gönderilecektir.

3. Bizce gönderilecek bu Delegeler Kurulu'nun bütün Türkiye'nin menfaatini temsil edecek tek kurul olduğunu da İtilâf Devletleri'ne bildireceksiniz.

4. Vaktin darlığından ötürü kesin ve son olarak alınan bu kararların kabul edilmemesinden ve memleketin esenliği adına doğacak tarihî sorumluluk size ait olacaktır."

Bu telgrafın çekilmesi ise Hükümet'le meclisteki padişah taraftarı bazı milletvekillерinin arasını iyice açmış ve çok kirici görüşmeler yapılmıştı. Doğrudan doğruya Ankara Hükümeti temsilcileri çağrılmadığı takdirde, Ankara Hükümeti'nin konferansa temsilci göndermeyeceği bildirildi. Her ihtimale karşı Dışişleri Bakanı Bekir Sami Bey'in başkanlığında Yunus Nadi, Mahmut Esat, Hürev Gerede, Erzurum Milletvekili Necati, İzmir Mebusu Sırı, Aydın Mebusu Cami, Adana Mebusu Zekâi Bey ve on danışmandan kurulu heyet Antalya üzerinden İtalya'ya gönderildi. İtalya Dışişleri Bakanı Kont Sforza'nın aracılığı ile Ankara Heyeti İtilâf Devletleri'nce resmen çağrıldı. Londra Konferansı 21 Şubat 1921 tarihinde başlamış, Türk Heyeti ise 22 Şubatta Londra'ya gelmiş ve 23 Şubatta konferansa katılmıştı. İstanbul Hükümeti temsilcisi Tevfik Paşa Türkiye hakkında görüşmeye yetkili tek temsilcisinin Ankara Hükümeti Dışişleri Bakanı Bekir Sami Bey olduğunu belirtmesini müteakip Bekir Sami Bey, Millî Mücadele'nin amaçlarını anlatmıştır. İzmir ve Trakya'daki durumun tetkik, malî ve ekonomik bağımsızlık, Ermenistan meselesinin Gümrü Antlaşması'yla halledildiği, Kürt meselesinin Türkler'in bir iç meselesi olduğu izah edilmiştir. Ancak görüşmeler bir sonuca ulaşmadan 12 Mart 1921 tarihinde kesildi. Delegeler memleketlerine gitmeye başladılar. Londra Konferansı da İngilizler'in Türkiye'yi parçalamak hususundaki görüşlerinde direndiklerini göstermektedir. Buna mukabil İtalya ve Fransa Ankara Hükümeti'nce kazanılmış ve bu iki devletle dostça münasebetler başlamıştı.

Kaynak (Source):

Ağaoğlu, Samet; Demokrat Parti'nin Doğuş Ve Yükseliş Sebepleri, Bir Soru, İstanbul 1972, s. 238.

Akın, Rıdvan; TBMM Devleti (1920-1923), Birinci Meclis Döneminde Devlet Erkleri Ve İdare, İstanbul 2001, s. 448.

Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri Ve Millî Mücadele, C. I, Mutlakiyete Dönüş (1918-1919), İstanbul 1998, s. 634.

Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri Ve Millî Mücadele, C. I, Mutlakiyete Dönüş (1918-1919), İstanbul 1998, s. 634.

Alpkaya, Faruk; Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu (1923-1924), İstanbul 1998, s. 432.

- Apak, Rahmi; İstiklâl Savaşında Garp Cephesi Nasıl Kuruldu, Ankara 1990, s. 230.
- Aşkun, Vehbi Cem; Sivas Kongresi, İstanbul 1963, s. 192.
- Aydinel, Sıtkı; Güneybatı Anadolu'da Kuvâ-yı Millîye Hareketi, Ankara 1990, s. 434.
- Baykal, Bekir Sıtkı; Erzurum Kongresi İle İlgili Belgeler, Ankara 1969, s. VI + 64.
- Baykal, Bekir Sıtkı; Heyet-i Temsiliye Kararları, Ankara 1989, s. 84.
- Biyıklioğlu, Tevfik; Atatürk Anadolu'da (1919-1921), 1, İstanbul 1981, s. 216.
- Biyıklioğlu, Tevfik; Trakya'da Millî Mücadele, I. Cilt, Ankara 1992, s. XX + 66.
- Biyıklioğlu, Tevfik; Trakya'da Millî Mücadele, II. Cilt, Vesikalar, Resimler, Plân Ve Haritalar, Ankara 1992, s. XVIII+ 106 + 48 Fotoğraf + 488 Vesika + 8 Harita Ve Kroki.
- Büyük Taarruz 70.nci Yıl Armağanı, Ankara 1992, s. VI + 386.
- Çalık, Ramazanlık; Alman Basınında Millî Mücadele Ve Mustafa Kemal Paşa (1919-1923), Ankara 2004, s. 343.
- Dayı, Esin; Nazilli Kongreleri (1919), Erzurum 1998, s. 232.
- Denizli, Ali; Kore Harbi'nde Türk Tugayları, Ankara 1994, s. 232.
- Duru, Orhan; Amerikan Gizli Belgeleriyle Türkiye'nin Kurtuluş Yılları, İstanbul 2001, s. 260.
- Eroğlu, Hamza; Atatürk Ve Cumhuriyet, Ankara 1998, s. VIII + 166.
- Erol, Mine; Türkiye'de Amerika Mandası Meselesi (1919-1920), Giresun 1972, s. 164.
- Esengin, Kenan; Millî Mücadele'de İç Ayaklanmalar, İstanbul 1975, s. 252.
- Gökbilgin, M. Tayyib; Millî Mücadele Başlarken, Mondros Mütarekesinden Sivas Kongresi'ne Birinci Kitap, Ankara 1959, s. VIII + 195.
- Gökbilgin, M. Tayyib; Millî Mücadele Başlarken, Sivas Kongresi'nden Büyük Millet Meclisi'nin Açılmasına (4 Eylül 1919-23 Nisan 1920), İkinci Kitap, Ankara 1965, s. XI + 440.
- Görgülü, İsmet; On Yıllık Harbin Kadrosu, 1912-1922, Balkan-Birinci Dünya Ve İstiklâl Harbi, Ankara 1993, s. 360 + 30 Kroki.
- Güler, Zekâi; Millî Mücadele Başlarken (Basın, Siyâsi Partiler, Cemiyetler), Ankara 1999, s. XII + 255.
- İğdemir, Uluğ; Heyet-i Temsiliye Tutanakları, Ankara 1989, s. 182.
- İlgürel, Mücteba; Millî Mücadele'de Balıkesir Kongreleri, İstanbul 1999, s. 354.
- İncedayı, Cevdet Kerim; İstiklâl Harbi (Garp Cephesi), Haz. Muhammet Safi, İstanbul 2007, s. 282 + 32 Kroki Harita.
- İngiliz Belgelerinde Lozan Barış Konferansı (1922-1923), C. I (3 Eylül-20 Kasım 1922), Haz. Mim Kemâl Öke, İstanbul 1982, s. (1-320).
- İngiliz Belgelerinde Lozan Barış Konferansı (1922-1923), C. II (20 Kasım 1922-22 Nisan 1923), Haz. Mim Kemâl Öke, İstanbul 1984, s. (321-688).
- Jaeschke, Gotthard; Kurtuluş Savaşı İle İlgili İngiliz Belgeleri, Çev. Cemal Köprülü, Ankara 1971, s. 316.
- Jaeschke, Gotthard; Türkiye Kronolojisi (1938-1945), Çev. Gülayşe Koçak, Ankara 1990, s. 150.
- Karabekir, Kâzım; İstiklâl Harbimiz, İstanbul 1960, s. 1172 + 44 Belge.
- Karaca, Taha Niyazi; Son Osmanlı Meclis-i Mebusan Seçimleri, Ankara 2004, s. XXVI + 366 + 8 Ek.
- Karakuş, Erdoğan; İngiliz Belgelerinde İkinci Dünya Savaşı Öncesi Türk-İngiliz İlişkileri (1938-1939), Ankara 1983, s. VIII + 216.
- Kasalak, Kadir; Millî Mücadele'de Manda Ve Himaye Meselesi, Ankara 1993, s. 200.
- Kerman, Zeynep; Belçika Temsilciliği Vesikalarına Göre Millî Mücadele, İstanbul 1982, s. 54 + 102 Belge.
- Kılıç, Mehmet; Amasya Gelengesi Ve Protokolü, Ankara 2004, s. X + 150.
- Kırzioğlu, M. Fahrettin; Bütünyle Erzurum Kongresi, Ankara 1993, s. 232.

- Koçak, Cemil; Türkiye'de Millî Şef Dönemi (1938-1945), Dönemin İç Ve Dış Politikası Üzerine Bir Araştırma, C. 1, İstanbul 1996, s. 726.
- Koçak, Cemil; Türkiye'de Millî Şef Dönemi (1938-1945), Dönemin İç Ve Dış Politikası Üzerine Bir Araştırma, C. 1, İstanbul 1996, s. 726.
- Komintern Belgelerinde Türkiye Kurtuluş Savaşı, Der. Emre Adıgüzel, Çev. Fatma Mercan, Ankara 1985, s. 174.
- Konukçu, Enver; Alaşehir Kongresi (16-25 Ağustos 1919), Ankara 2000, s. XII + 302.
- Lewis, Bernard; The Emergence of Modern Turkey, London 1968, p. 524 + VI.
- Mazıcı, Nurşen; Celâl Bayar, Başbakanlık Dönemi (1937-1939), İstanbul 1996, s. 272.
- Mango, Andrew; Turkey, London 1968, p. 192.
- Melek, Abdurrahman; Hatay Nasıl Kurtuldu, Ankara 1991, s. VIII + 88 + 8 Ek.
- Metinsoy, Murat; İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye, Savaş Ve Gündelik Yaşam, İstanbul 2007, s. 472.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Sakarya, 1, Yunan'ın Ankara'ya Yaklaştığı Günler, İstanbul 2007, s. 302.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Sakarya, 2, Ankara Önlerindeki Uzun Savaşma, İstanbul 2007, s. 398.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Kurtuluş Savaşı'nın Malî Kaynakları, Ankara 1974, s. 574.
- Özalp, Kâzım; Millî Mücadele (1919-1922), C. I, Ankara 1971, s. 270.
- Özalp, Kâzım; Millî Mücadele (1919-1922), C. II, Belgeler, Ankara 1989, s. 212.
- Öztürk, İbrahim Sadi; Sevr Antlaşması, Tam Metin, 433 Madde, Mondros Ve Lozan Ekleriyle, Ankara 2007, s. 374.
- Parker, M.P.-Charles Smith; Modern Turkey, London 1940, p. XII + 259.
- Sarinay, Yusuf; Türkiye'nin Batı İttifakına Yöneliği Ve NATO'ya Girişi, Ankara 1988, s. VIII + 120.
80. Yıl, Atatürk'ün Samsun'a Çıkışı Ve Kurtuluş Savaşı'nın Başlatılmasına Dair Belgeler (1919-1999), Ankara 1999, s. 408.
- Sofuoğlu, Adnan; Kuvâ-yı Millîye Döneminde Kuzeybatı Anadolu, 1919-1921, Ankara 1994, s. 468 + 16 Ek.
- Sonyel, Salâhi R.; Kurtuluş Savaşı Günlerinde İngiliz İstihbarat Servisi'nin Türkiye'deki Eylemleri, Ankara 1995, s. XVIII + 374.
- Sonyel, Salâhi R.; Gizli Belgelerle Lozan Konferansı'nın Perde Arkası, Ankara 2006, s. XIV + 256.
- Su, Kâmil; Sevr Antlaşması Ve Aydın (İzmir) Vilâyeti, Ankara 1981, s. 68.
- Şamşutdinov, A. M.; Mondros'tan Lozan'a Türkiye Ulusal Kurtuluş Savaşı Tarihi, 1918-1923, Çev. Ataol Behramoğlu, İstanbul 1999, s. 368.
- Şapolyo, E. Behnan; Kemal Atatürk Ve Millî Mücadele Tarihi, İstanbul 1958, s. 624.
- Şapolyo, E. Behnan; Kuvayı Millîye Tarihi, Gerilla, Ankara 1957, s. 224.
- Tevetoğlu, Fethi; Millî Mücadele Yıllarındaki Kuruluşlar, Ankara 1988, s. 284.
- Tevetoğlu, Fethi; Atatürk'le Samsun'a Çıkanlar, Ankara 1971, s. 300.
- Turan, Mustafa; Millî Mücadele'de İşgallerin Kabulü, Reddi Ve Siyasî Çözüm Arayışları (30 Ekim 1918-20 Ekim 1921), Afyon 1998, s. 212.
- Türk İstiklâl Harbi I, Mondros Mütarekesi Ve Tatbikatı, Ankara 1962, s. 234.
- Türkiye Cumhuriyeti 80. Yıl Kronolojisi, Ankara 2004, s. X + 698.
- Türkmen, Zekeriya; Mütareke Döneminde Ordunun Durumu Ve Yeniden Yapılanması (1918-1920), Ankara 2001, s. 386.
- Ural, Selçuk; Mondros Mütarekesi Ve Doğu Vilayetleri, İstanbul 2008, s. 425.
- Yeşil, Ahmet; Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş, Ankara 1988, s. 188.

Haklar (Rights): (Telif ve kullanım hakları ile ilgili bilgiler.)

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca hazırlanan tüm içeriğin her türlü ortamda umuma arz yetkisi sınırsız süreyle Kültür Turizm Bakanlığına devredilmiştir. Bakanlık sonraki zamanlarda hazırlanan içerikle ilgili düzeltme, eklemeye, silmeye veya kaldırma hakkına sahiptir.

Kaynağı Hazırlayan	Konu Editörü	Proje Yöneticisi
Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Hale KÜNUÇEN

6.5.2. Türk-Rus Kardeşlik Antlaşması (Moskova Antlaşması)

Anahtar Kelimeler: Moskova Antlaşması.

Moskova'da bulunan Türk ve Afgan delegeleri bir anlaşma yaptılar. Daha önce Boşlevikler'in Menşevik Gürcü hükümetine karşı harekete geçeceğini, bu sebeple Gürcüler'in elinde bulunana Artvin ve Ardahan'ın geri alınması gerektiğini bildiren Kâzım Karabekir gerekli hazırlıklara başlamıştı. Bu telgraf üzerine Ankara Hükümeti Menşevik Gürcü elçisine, Gürcüler'in Artvin ve Ardahan'ı boşaltmalarını, aksi takdirde askerî harekâta başlanılacağını bildirdi. 23 Şubat'ta da Kâzım Karabekir Paşa'nın harekâta başlaması bildirildi. Çarşıma olmadan Gürcüler buraları terk ederek çekildiler. Türk ordusu 23 Şubat'ta Artvin ve Ardahan'a girdi. Ancak hızla ilerleyen Rus Kızılordu'su Batum'a girmiş, Türk ve Rus kuvvetleri karşı karya gelmişti. Kâzım Karabekir Paşa bir Türk-Rus savaşı ihtimaline karşı her türlü hazırlığı yapmıştı. Fakat 16 Mart 1921 tarihi Türk-Rus Kardeşlik Antlaşması Batum'u Misak-ı Millî sınırları dışında bırakıyordu. Meclis'in ve Doğu Cephesi Komutanı Kâzım Karabekir'in haberinin olmadığı Batum'un kaybı bir oldu-bitti şeklinde oldu. Bu antlaşmaya göre:

1. *İki taraf da birinin tanımadığı devletlerarası bir anlaşmayı aynı şekilde tanımayacaktı.*
2. *Türkiye'nin Millî Misâk'la ilân ettiği hudutlar Rusya tarafından kabul edildi.*
3. *Osmanlı Devleti'yle Rusya Çarlığı arasındaki bütün muahedeler, bu anlaşmanın ışığı altında hükümsüz olacaktı.*
4. *Kapitülasyonların kaldırılması Rusya tarafından kabul edilecekti.*
5. *Kars, Ardahan, Artvin Türkiye'ye, Batum ise Gürcistan'a terk edilecekti.*
6. *Çanakkale ve İstanbul Boğazları ticaret gemilerine açık tutulacaktı.* ”.

Kaynak (Source):

- Ağaoğlu, Samet; Demokrat Parti'nin Doğuş Ve Yükseliş Sebepleri, Bir Soru, İstanbul 1972, s. 238.
- Akın, Rıdvan; TBMM Devleti (1920-1923), Birinci Meclis Döneminde Devlet Erkleri Ve İdare, İstanbul 2001, s. 448.
- Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri Ve Millî Mücadele, C. I, Mutlakiyete Dönüş (1918-1919), İstanbul 1998, s. 634.
- Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri Ve Millî Mücadele, C. I, Mutlakiyete Dönüş (1918-1919), İstanbul 1998, s. 634.
- Alpkaya, Faruk; Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu (1923-1924), İstanbul 1998, s. 432.
- Apak, Rahmi; İstiklâl Savaşında Garp Cephesi Nasıl Kuruldu, Ankara 1990, s. 230.
- Aşkun, Vehbi Cem; Sivas Kongresi, İstanbul 1963, s. 192.
- Aydinel, Sıtkı; Güneybatı Anadolu'da Kuvâ-yı Millîye Hareketi, Ankara 1990, s. 434.
- Baykal, Bekir Sıtkı; Erzurum Kongresi İle İlgili Belgeler, Ankara 1969, s. VI + 64.
- Baykal, Bekir Sıtkı; Heyet-i Temsiliye Kararları, Ankara 1989, s. 84.
- Biyiklioğlu, Tevfik; Atatürk Anadolu'da (1919-1921), 1, İstanbul 1981, s. 216.
- Biyiklioğlu, Tevfik; Trakya'da Millî Mücadele, I. Cilt, Ankara 1992, s. XX + 66.
- Biyiklioğlu, Tevfik; Trakya'da Millî Mücadele, II. Cilt, Vesikalar, Resimler, Plân Ve Haritalar, Ankara 1992, s. XVIII+ 106 + 48 Fotoğraf + 488 Vesika + 8 Harita Ve Kroki.
- Büyük Taarruz 70.ncı Yıl Armağanı, Ankara 1992, s. VI + 386.
- Çalık, Ramazanlık; Alman Basınında Millî Mücadele Ve Mustafa Kemal Paşa (1919-1923), Ankara 2004, s. 343.
- Dayı, Esin; Nazilli Kongreleri (1919), Erzurum 1998, s. 232.

- Denizli, Ali; Kore Harbi’nde Türk Tugayları, Ankara 1994, s. 232.
- Duru, Orhan; Amerikan Gizli Belgeleriyle Türkiye’nin Kurtuluş Yılları, İstanbul 2001, s. 260.
- Eroğlu, Hamza; Atatürk Ve Cumhuriyet, Ankara 1998, s. VIII + 166.
- Erol, Mine; Türkiye’de Amerika Mandası Meselesi (1919-1920), Giresun 1972, s. 164.
- Esengin, Kenan; Millî Mücadele’de İç Ayaklanmalar, İstanbul 1975, s. 252.
- Gökbilgin, M. Tayyib; Millî Mücadele Başlarken, Mondros Mütarekesinden Sivas Kongresi’ne Birinci Kitap, Ankara 1959, s. VIII + 195.
- Gökbilgin, M. Tayyib; Millî Mücadele Başlarken, Sivas Kongresi’nden Büyük Millet Meclisi’nin Açılmasına (4 Eylül 1919-23 Nisan 1920), İkinci Kitap, Ankara 1965, s. XI + 440.
- Görgülü, İsmet; On Yıllık Harbin Kadrosu, 1912-1922, Balkan-Birinci Dünya Ve İstiklâl Harbi, Ankara 1993, s. 360 + 30 Kroki.
- Güner, Zekâi; Millî Mücadele Başlarken (Basın, Siyâsi Partiler, Cemiyetler), Ankara 1999, s. XII + 255.
- İğdemir, Uluğ; Heyet-i Temsiliye Tutanakları, Ankara 1989, s. 182.
- İlgürel, Mücteba; Millî Mücadele’de Balıkesir Kongreleri, İstanbul 1999, s. 354.
- İncedayı, Cevdet Kerim; İstiklâl Harbi (Garp Cephesi), Haz. Muhammet Safi, İstanbul 2007, s. 282 + 32 Kroki Harita.
- İngiliz Belgelerinde Lozan Barış Konferansı (1922-1923), C. I (3 Eylül-20 Kasım 1922), Haz. Mim Kemâl Öke, İstanbul 1982, s. (1-320).
- İngiliz Belgelerinde Lozan Barış Konferansı (1922-1923), C. II (20 Kasım 1922-22 Nisan 1923), Haz. Mim Kemâl Öke, İstanbul 1984, s. (321-688).
- Jaeschke, Gotthard; Kurtuluş Savaşı İle İlgili İngiliz Belgeleri, Çev. Cemal Köprülü, Ankara 1971, s. 316.
- Jaeschke, Gotthard; Türkiye Kronolojisi (1938-1945), Çev. Gülayşe Koçak, Ankara 1990, s. 150.
- Karabekir, Kâzım; İstiklâl Harbimiz, İstanbul 1960, s. 1172 + 44 Belge.
- Karaca, Taha Niyazi; Son Osmanlı Meclis-i Mebusan Seçimleri, Ankara 2004, s. XXVI + 366 + 8 Ek.
- Karakuş, Erdoğan; İngiliz Belgelerinde İkinci Dünya Savaşı Öncesi Türk-İngiliz İlişkileri (1938-1939), Ankara 1983, s. VIII + 216.
- Kasalak, Kadir; Millî Mücadele’de Manda Ve Himaye Meselesi, Ankara 1993, s. 200.
- Kerman, Zeynep; Belçika Temsilciliği Vesikalarına Göre Millî Mücadele, İstanbul 1982, s. 54 + 102 Belge.
- Kılıç, Mehmet; Amasya Gelengesi Ve Protokolü, Ankara 2004, s. X + 150.
- Kırzioğlu, M. Fahrettin; Bütünyle Erzurum Kongresi, Ankara 1993, s. 232.
- Koçak, Cemil; Türkiye’de Millî Şef Dönemi (1938-1945), Dönemin İç Ve Dış Politikası Üzerine Bir Araştırma, C. 1, İstanbul 1996, s. 726.
- Koçak, Cemil; Türkiye’de Millî Şef Dönemi (1938-1945), Dönemin İç Ve Dış Politikası Üzerine Bir Araştırma, C. 1, İstanbul 1996, s. 726.
- Komintern Belgelerinde Türkiye Kurtuluş Savaşı, Der. Emre Adıgüzel, Çev. Fatma Mercan, Ankara 1985, s. 174.
- Konukçu, Enver; Alaşehir Kongresi (16-25 Ağustos 1919), Ankara 2000, s. XII + 302.
- Lewis, Bernard; The Emergence of Modern Turkey, London 1968, p. 524 + VI.
- Mazıcı, Nurşen; Celâl Bayar, Başkanlığı Dönemi (1937-1939), İstanbul 1996, s. 272.
- Mango, Andrew; Turkey, London 1968, p. 192.
- Melek, Abdurrahman; Hatay Nasıl Kurtuldu, Ankara 1991, s. VIII + 88 + 8 Ek.
- Metinsoy, Murat; İkinci Dünya Savaşı’nda Türkiye, Savaş Ve Gündelik Yaşam, İstanbul 2007, s. 472.

- Müderrisoğlu, Alptekin; Sakarya, 1, Yunan'ın Ankara'ya Yaklaştığı Günler, İstanbul 2007, s. 302.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Sakarya, 2, Ankara Önlerindeki Uzun Savaşma, İstanbul 2007, s. 398.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Kurtuluş Savaşı'nın Malî Kaynakları, Ankara 1974, s. 574.
- Özalp, Kâzım; Millî Mücadele (1919-1922), C. I, Ankara 1971, s. 270.
- Özalp, Kâzım; Millî Mücadele (1919-1922), C. II, Belgeler, Ankara 1989, s. 212.
- Öztürk, İbrahim Sadi; Sevr Antlaşması, Tam Metin, 433 Madde, Mondros Ve Lozan Ekleriyle, Ankara 2007, s. 374.
- Parker, M.P.-Charles Smith; Modern Turkey, London 1940, p. XII + 259.
- Sarinay, Yusuf; Türkiye'nin Batı İttifakına Yöneliği Ve NATO'ya Girişi, Ankara 1988, s. VIII + 120.
80. Yıl, Atatürk'ün Samsun'a Çıkışı Ve Kurtuluş Savaşı'nın Başlatılmasına Dair Belgeler (1919-1999), Ankara 1999, s. 408.
- Sofuoğlu, Adnan; Kuvâ-yı Millîye Döneminde Kuzeybatı Anadolu, 1919-1921, Ankara 1994, s. 468 + 16 Ek.
- Sonyel, Salâhi R.; Kurtuluş Savaşı Günlerinde İngiliz İstihbarat Servisi'nin Türkiye'deki Eylemleri, Ankara 1995, s. XVIII + 374.
- Sonyel, Salâhi R.; Gizli Belgelerle Lozan Konferansı'nın Perde Arkası, Ankara 2006, s. XIV + 256.
- Su, Kâmil; Sevr Antlaşması Ve Aydın (İzmir) Vilâyeti, Ankara 1981, s. 68.
- Şamşutdinov, A. M.; Mondros'tan Lozan'a Türkiye Ulusal Kurtuluş Savaşı Tarihi, 1918-1923, Çev. Ataol Behramoğlu, İstanbul 1999, s. 368.
- Şapolyo, E. Behnan; Kemal Atatürk Ve Millî Mücadele Tarihi, İstanbul 1958, s. 624.
- Şapolyo, E. Behnan; Kuvayı Millîye Tarihi, Gerilla, Ankara 1957, s. 224.
- Tevetoğlu, Fethi; Millî Mücadele Yıllarındaki Kuruluşlar, Ankara 1988, s. 284.
- Tevetoğlu, Fethi; Atatürk'le Samsun'a Çıkanlar, Ankara 1971, s. 300.
- Turan, Mustafa; Millî Mücadele'de İşgallerin Kabülü, Reddi Ve Siyasi Çözüm Arayışları (30 Ekim 1918-20 Ekim 1921), Afyon 1998, s. 212.
- Türk İstiklâl Harbi I, Mondros Mütarekesi Ve Tatbikatı, Ankara 1962, s. 234.
- Türkiye Cumhuriyeti 80. Yıl Kronolojisi, Ankara 2004, s. X + 698.
- Türkmen, Zekeriya; Mütareke Döneminde Ordunun Durumu Ve Yeniden Yapılanması (1918-1920), Ankara 2001, s. 386.
- Ural, Selçuk; Mondros Mütarekesi Ve Doğu Vilayetleri, İstanbul 2008, s. 425.
- Yeşil, Ahmet; Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş, Ankara 1988, s. 188.

Haklar (Rights): (Telif ve kullanım hakları ile ilgili bilgiler.)

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca hazırlanan tüm içeriğin her türlü ortamda umuma arz yetkisi sınırsız süreyle Kültür Turizm Bakanlığının devredilmiştir. Bakanlık sonraki zamanlarda hazırlanan içerikle ilgili düzeltme, ekleme, silme veya yayından kaldırma hakkına sahiptir.

Kaynağı Hazırlayan	Konu Editörü	Proje Yöneticisi
Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Hale KÜNUÇEN

6.5.3. Kars Antlaşması

Anahtar Kelimeler: Kars Antlaşması.

Kars'ta Rus temsilcilerinin de katılmasıyla Ermenistan, Azerbaycan, Gürcistan delegeleri ile devamlı görüşmeler sonunda Kars Antlaşması'nı 13.10.1921 tarihinde imzaladık. Türk temsilcileri Kâzım Karabekir'in başkanlığında bu antlaşmayı imzalamışlardır.

Kaynak (Source):

- Ağaoğlu, Samet; Demokrat Parti'nin Doğuş Ve Yükseliş Sebepleri, Bir Soru, İstanbul 1972, s. 238.
- Akın, Rıdvan; TBMM Devleti (1920-1923), Birinci Meclis Döneminde Devlet Erkleri Ve İdare, İstanbul 2001, s. 448.
- Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri Ve Millî Mücadele, C. I, Mutlakiyete Dönüş (1918-1919), İstanbul 1998, s. 634.
- Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri Ve Millî Mücadele, C. I, Mutlakiyete Dönüş (1918-1919), İstanbul 1998, s. 634.
- Alpkaya, Faruk; Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu (1923-1924), İstanbul 1998, s. 432.
- Apak, Rahmi; İstiklâl Savaşında Garp Cephesi Nasıl Kuruldu, Ankara 1990, s. 230.
- Aşkun, Vehbi Cem; Sivas Kongresi, İstanbul 1963, s. 192.
- Aydinel, Sıtkı; Güneybatı Anadolu'da Kuvâ-yı Millîye Hareketi, Ankara 1990, s. 434.
- Baykal, Bekir Sıtkı; Erzurum Kongresi İle İlgili Belgeler, Ankara 1969, s. VI + 64.
- Baykal, Bekir Sıtkı; Heyet-i Temsiliye Kararları, Ankara 1989, s. 84.
- Büyükköroğlu, Tevfik; Atatürk Anadolu'da (1919-1921), 1, İstanbul 1981, s. 216.
- Büyükköroğlu, Tevfik; Trakya'da Millî Mücadele, I. Cilt, Ankara 1992, s. XX + 66.
- Büyükköroğlu, Tevfik; Trakya'da Millî Mücadele, II. Cilt, Vesikalar, Resimler, Plân Ve Haritalar, Ankara 1992, s. XVIII+ 106 + 48 Fotoğraf + 488 Vesika + 8 Harita Ve Kroki.
- Büyük Taarruz 70.nci Yıl Armağanı, Ankara 1992, s. VI + 386.
- Çalık, Ramazanlık; Alman Basınında Millî Mücadele Ve Mustafa Kemal Paşa (1919-1923), Ankara 2004, s. 343.
- Dayı, Esin; Nazilli Kongreleri (1919), Erzurum 1998, s. 232.
- Denizli, Ali; Kore Harbi'nde Türk Tugayları, Ankara 1994, s. 232.
- Duru, Orhan; Amerikan Gizli Belgeleriyle Türkiye'nin Kurtuluş Yılları, İstanbul 2001, s. 260.
- Eroğlu, Hamza; Atatürk Ve Cumhuriyet, Ankara 1998, s. VIII + 166.
- Erol, Mine; Türkiye'de Amerika Mandası Meselesi (1919-1920), Giresun 1972, s. 164.
- Esengin, Kenan; Millî Mücadele'de İç Ayaklanmalar, İstanbul 1975, s. 252.
- Gökbilgin, M. Tayyib; Millî Mücadele Başlarken, Mondros Mütarekesinden Sivas Kongresi'ne Birinci Kitap, Ankara 1959, s. VIII + 195.
- Gökbilgin, M. Tayyib; Millî Mücadele Başlarken, Sivas Kongresi'nden Büyük Millet Meclisi'nin Açılmasına (4 Eylül 1919-23 Nisan 1920), İkinci Kitap, Ankara 1965, s. XI + 440.
- Görgülü, İsmet; On Yıllık Harbin Kadrosu, 1912-1922, Balkan-Birinci Dünya Ve İstiklâl Harbi, Ankara 1993, s. 360 + 30 Kroki.
- Güler, Zekâi; Millî Mücadele Başlarken (Basın, Siyasi Partiler, Cemiyetler), Ankara 1999, s. XII + 255.
- İğdemir, Uluğ; Heyet-i Temsiliye Tutanakları, Ankara 1989, s. 182.
- İlgürel, Mücteba; Millî Mücadele'de Balıkesir Kongreleri, İstanbul 1999, s. 354.
- İncedayı, Cevdet Kerim; İstiklâl Harbi (Garp Cephesi), Haz. Muhammet Safi, İstanbul 2007, s. 282 + 32 Kroki Harita.

- İngiliz Belgelerinde Lozan Barış Konferansı (1922-1923), C. I (3 Eylül-20 Kasım 1922), Haz. Mim Kemâl Öke, İstanbul 1982, s. (1-320).
- İngiliz Belgelerinde Lozan Barış Konferansı (1922-1923), C. II (20 Kasım 1922-22 Nisan 1923), Haz. Mim Kemâl Öke, İstanbul 1984, s. (321-688).
- Jaeschke, Gotthard; Kurtuluş Savaşı İle İlgili İngiliz Belgeleri, Çev. Cemal Köprülü, Ankara 1971, s. 316.
- Jaeschke, Gotthard; Türkiye Kronolojisi (1938-1945), Çev. Gülayşe Koçak, Ankara 1990, s. 150.
- Karabekir, Kâzım; İstiklâl Harbimiz, İstanbul 1960, s. 1172 + 44 Belge.
- Karaca, Taha Niyazi; Son Osmanlı Meclis-i Mebusan Seçimleri, Ankara 2004, s. XXVI + 366 + 8 Ek.
- Karakuş, Erdoğan; İngiliz Belgelerinde İkinci Dünya Savaşı Öncesi Türk-İngiliz İlişkileri (1938-1939), Ankara 1983, s. VIII + 216.
- Kasalak, Kadir; Millî Mücadele'de Manda Ve Himaye Meselesi, Ankara 1993, s. 200.
- Kerman, Zeynep; Belçika Temsilciliği Vesikalarına Göre Millî Mücadele, İstanbul 1982, s. 54 + 102 Belge.
- Kılıç, Mehmet; Amasya Gelengesi Ve Protokolü, Ankara 2004, s. X + 150.
- Kırzioğlu, M. Fahrettin; Bütünyle Erzurum Kongresi, Ankara 1993, s. 232.
- Koçak, Cemil; Türkiye'de Millî Şef Dönemi (1938-1945), Dönemin İç Ve Dış Politikası Üzerine Bir Araştırma, C. 1, İstanbul 1996, s. 726.
- Koçak, Cemil; Türkiye'de Millî Şef Dönemi (1938-1945), Dönemin İç Ve Dış Politikası Üzerine Bir Araştırma, C. 1, İstanbul 1996, s. 726.
- Komintern Belgelerinde Türkiye Kurtuluş Savaşı, Der. Emre Adıgüzel, Çev. Fatma Mercan, Ankara 1985, s. 174.
- Konukçu, Enver; Alaşehir Kongresi (16-25 Ağustos 1919), Ankara 2000, s. XII + 302.
- Lewis, Bernard; The Emergence of Modern Turkey, London 1968, p. 524 + VI.
- Mazıcı, Nurşen; Celâl Bayar, Başbakanlık Dönemi (1937-1939), İstanbul 1996, s. 272.
- Mango, Andrew; Turkey, London 1968, p. 192.
- Melek, Abdurrahman; Hatay Nasıl Kurtuldu, Ankara 1991, s. VIII + 88 + 8 Ek.
- Metinsoy, Murat; İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye, Savaş Ve Gündelik Yaşam, İstanbul 2007, s. 472.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Sakarya, 1, Yunan'ın Ankara'ya Yaklaştığı Günler, İstanbul 2007, s. 302.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Sakarya, 2, Ankara Önlerindeki Uzun Savaşma, İstanbul 2007, s. 398.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Kurtuluş Savaşı'nın Malî Kaynakları, Ankara 1974, s. 574.
- Özalp, Kâzım; Millî Mücadele (1919-1922), C. I, Ankara 1971, s. 270.
- Özalp, Kâzım; Millî Mücadele (1919-1922), C. II, Belgeler, Ankara 1989, s. 212.
- Öztürk, İbrahim Sadi; Sevr Antlaşması, Tam Metin, 433 Madde, Mondros Ve Lozan Epleriyle, Ankara 2007, s. 374.
- Parker, M.P.-Charles Smith; Modern Turkey, London 1940, p. XII + 259.
- Sarinay, Yusuf; Türkiye'nin Batı İttifakına Yöneliği Ve NATO'ya Giriş, Ankara 1988, s. VIII + 120.
80. Yıl, Atatürk'ün Samsun'a Çıkışı Ve Kurtuluş Savaşı'nın Başlatılmasına Dair Belgeler (1919-1999), Ankara 1999, s. 408.
- Sofuoğlu, Adnan; Kuvâ-yı Millîye Döneminde Kuzeybatı Anadolu, 1919-1921, Ankara 1994, s. 468 + 16 Ek.
- Sonyel, Salâhi R.; Kurtuluş Savaşı Günlerinde İngiliz İstihbarat Servisi'nin Türkiye'deki Eylemleri, Ankara 1995, s. XVIII + 374.

- Sonyel, Salâhi R.; Gizli Belgelerle Lozan Konferansı'nın Perde Arkası, Ankara 2006, s. XIV + 256.
- Su, Kâmil; Sevr Antlaşması Ve Aydin (İzmir) Vilâyeti, Ankara 1981, s. 68.
- Şamşutdinov, A. M.; Mondros'tan Lozan'a Türkiye Ulusal Kurtuluş Savaşı Tarihi, 1918-1923, Çev. Ataol Behramoğlu, İstanbul 1999, s. 368.
- Şapolyo, E. Behnan; Kemal Atatürk Ve Millî Mücadele Tarihi, İstanbul 1958, s. 624.
- Şapolyo, E. Behnan; Kuvayı Milliye Tarihi, Gerilla, Ankara 1957, s. 224.
- Tevetoğlu, Fethi; Millî Mücadele Yıllarındaki Kuruluşlar, Ankara 1988, s. 284.
- Tevetoğlu, Fethi; Atatürk'le Samsun'a Çıkanlar, Ankara 1971, s. 300.
- Turan, Mustafa; Millî Mücadele'de İşgallerin Kabulü, Reddi Ve Siyasi Çözüm Arayışları (30 Ekim 1918-20 Ekim 1921), Afyon 1998, s. 212.
- Türk İstiklâl Harbi I, Mondros Mütarekesi Ve Tatbikatı, Ankara 1962, s. 234.
- Türkiye Cumhuriyeti 80. Yıl Kronolojisi, Ankara 2004, s. X + 698.
- Türkmen, Zekeriya; Mütareke Döneminde Ordunun Durumu Ve Yeniden Yapılanması (1918-1920), Ankara 2001, s. 386.
- Ural, Selçuk; Mondros Mütarekesi Ve Doğu Vilayetleri, İstanbul 2008, s. 425.
- Yeşil, Ahmet; Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş, Ankara 1988, s. 188.

Haklar (Rights): (Telif ve kullanım hakları ile ilgili bilgiler.)
--

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca hazırlanan tüm içeriğin her türlü ortamda umuma arz yetkisi sınırsız süreyle Kültür Turizm Bakanlığına devredilmiştir. Bakanlık sonraki zamanlarda hazırlanan içerikle ilgili düzeltme, ekleme, silme veya yayından kaldırma hakkına sahiptir.

Kaynağı Hazırlayan	Konu Editörü	Proje Yöneticisi
Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Hale KÜNUÇEN

6.5.4. Ankara Antlaşması

Anahtar Kelimeler: Sakarya Zaferi, Ankara İtilâfnamesi.

9 Haziran 1921 tarihinden beri Fransızlar'la yapılan görüşmeler ise, Sakarya Zaferi'nden sonra Mustafa Kemal ve Fevzi Çakmak'ın da katılmaları ile hızlandı. Nihayet 20 Ekim 1921 tarihinde TBMM Hükümeti'nin delegesi Dışişleri Bakanı Yusuf Kemal Bey ile Fransız temsilcisi Henry Franklin Bouillon arasında Ankara İtilâfnamesi imzalandı. Bu antlaşmaya göre:

1. İmza gününden itibaren iki taraf arasındaki savaş durumu sona erecektir. Asker ve sivil tutusakların tümü iki ay içinde serbest bırakılacaktır.
2. Aynı süre içinde Fransız birlikleri belirtilen sınırın güneyine, Türk birlikler ise kuzeyine çekileceklerdir.
3. Boşaltma, karma komisyonun kontrolünde yapılacaktır.
4. Bölgede bir genel af ilân edilecektir.
5. TBMM Misak-ı Millî'de kabul edilen azınlık haklarını sağlayacaktır.
6. İskenderun bölgesi için özel idare usulü kurulacaktır. Bölgede Türk kültürünün gelişmesi için her türlü kolaylık sağlanacaktır. Türk dili resmî niteliğini koruyacaktır.
7. Sınır İskenderun Körfezi kuzeyinden Payas'ın güneyine bir noktadan başlayacak Meydaniekber'e doğru gidecektir. Demiryolu istasyonu ve bu yer Suriye'de kalacaktır. Daha sonra Marsuva, Suriye'ye, Karnabur ile Kilis Türkiye'ye bırakılmak üzere sınır güneydoğuya eğilecektir. Çabanbey, Nusaybin ve bu aradaki demiryolu Türkiye'ye bırakılacaktır.
8. Suriye sınırları içinde kalan Caber Kalesi (Türk Mezarı) ve bölgesi Türkiye'ye ait olacak, burada Türk bayrağı çekilecek ve Türk askeri nöbet tutacaktır.
9. Pozanti-Nusaybin arasındaki Bağdad demiryolunun işletme hakkı, Fransa'nın göstereceği bir Fransız şirketine verilecektir.
10. İtilâfnâmenin imzalanmasından sonra, gümrük meselelerini halletmek üzere karma bir gümrük komisyonu kurulacaktır.
11. Kuveyk suyu, Halep şehri ile kuzeyde kalan bölge arasında paylaşılacak, Halep şehri su ihtiyacını Fırat'tan parası mukabili karşılayabilecektir.
12. Sınır ayrı yanlarında kalan halk, diğer taraftaki topraklarını da kullanmaya devam edebilecektir. Vergi ve resim vermeden, hayvan, tohum ve ürünlerini bir yandan öbür yana geçirebilecektir.

Kaynak (Source):

- Ağaoğlu, Samet; Demokrat Parti'nin Doğuş Ve Yükseliş Sebepleri, Bir Soru, İstanbul 1972, s. 238.
- Akın, Rıdvan; TBMM Devleti (1920-1923), Birinci Meclis Döneminde Devlet Erkleri Ve İdare, İstanbul 2001, s. 448.
- Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri Ve Millî Mücadele, C. I, Mutlakiyete Dönüş (1918-1919), İstanbul 1998, s. 634.
- Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri Ve Millî Mücadele, C. I, Mutlakiyete Dönüş (1918-1919), İstanbul 1998, s. 634.
- Alpkaya, Faruk; Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu (1923-1924), İstanbul 1998, s. 432.
- Apak, Rahmi; İstiklâl Savaşında Garp Cephesi Nasıl Kuruldu, Ankara 1990, s. 230.
- Aşkun, Vehbi Cem; Sivas Kongresi, İstanbul 1963, s. 192.
- Aydinel, Sıtkı; Güneybatı Anadolu'da Kuvâ-yı Millîye Hareketi, Ankara 1990, s. 434.
- Baykal, Bekir Sıtkı; Erzurum Kongresi İle İlgili Belgeler, Ankara 1969, s. VI + 64.
- Baykal, Bekir Sıtkı; Heyet-i Temsiliye Kararları, Ankara 1989, s. 84.

- Biyıklioğlu, Tevfik; Atatürk Anadolu'da (1919-1921), 1, İstanbul 1981, s. 216.
- Biyıklioğlu, Tevfik; Trakya'da Millî Mücadele, I. Cilt, Ankara 1992, s. XX + 66.
- Biyıklioğlu, Tevfik; Trakya'da Millî Mücadele, II. Cilt, Vesikalar, Resimler, Plân Ve Haritalar, Ankara 1992, s. XVIII+ 106 + 48 Fotoğraf + 488 Vesika + 8 Harita Ve Kroki.
- Büyük Taarruz 70.nci Yıl Armağanı, Ankara 1992, s. VI + 386.
- Çalık, Ramazanlık; Alman Basınında Millî Mücadele Ve Mustafa Kemal Paşa (1919-1923), Ankara 2004, s. 343.
- Dayı, Esin; Nazilli Kongreleri (1919), Erzurum 1998, s. 232.
- Denizli, Ali; Kore Harbi'nde Türk Tugayları, Ankara 1994, s. 232.
- Duru, Orhan; Amerikan Gizli Belgeleriyle Türkiye'nin Kurtuluş Yılları, İstanbul 2001, s. 260.
- Eroğlu, Hamza; Atatürk Ve Cumhuriyet, Ankara 1998, s. VIII + 166.
- Erol, Mine; Türkiye'de Amerika Mandası Meselesi (1919-1920), Giresun 1972, s. 164.
- Esengin, Kenan; Millî Mücadele'de İç Ayaklanmalar, İstanbul 1975, s. 252.
- Gökbilgin, M. Tayyib; Millî Mücadele Başlarken, Mondros Mütarekesinden Sivas Kongresi'ne Birinci Kitap, Ankara 1959, s. VIII + 195.
- Gökbilgin, M. Tayyib; Millî Mücadele Başlarken, Sivas Kongresi'nden Büyük Millet Meclisi'nin Açılmasına (4 Eylül 1919-23 Nisan 1920), İkinci Kitap, Ankara 1965, s. XI + 440.
- Görgülü, İsmet; On Yıllık Harbin Kadrosu, 1912-1922, Balkan-Birinci Dünya Ve İstiklâl Harbi, Ankara 1993, s. 360 + 30 Kroki.
- Güner, Zekâi; Millî Mücadele Başlarken (Basın, Siyâsi Partiler, Cemiyetler), Ankara 1999, s. XII + 255.
- İğdemir, Uluğ; Heyet-i Temsiliye Tutanakları, Ankara 1989, s. 182.
- İlgürel, Mücteba; Millî Mücadele'de Balıkesir Kongreleri, İstanbul 1999, s. 354.
- İncedayı, Cevdet Kerim; İstiklâl Harbi (Garp Cephesi), Haz. Muhammet Safi, İstanbul 2007, s. 282 + 32 Kroki Harita.
- İngiliz Belgelerinde Lozan Barış Konferansı (1922-1923), C. I (3 Eylül-20 Kasım 1922), Haz. Mim Kemâl Öke, İstanbul 1982, s. (1-320).
- İngiliz Belgelerinde Lozan Barış Konferansı (1922-1923), C. II (20 Kasım 1922-22 Nisan 1923), Haz. Mim Kemâl Öke, İstanbul 1984, s. (321-688).
- Jaeschke, Gotthard; Kurtuluş Savaşı İle İlgili İngiliz Belgeleri, Çev. Cemal Köprülü, Ankara 1971, s. 316.
- Jaeschke, Gotthard; Türkiye Kronolojisi (1938-1945), Çev. Gülayşe Koçak, Ankara 1990, s. 150.
- Karabekir, Kâzım; İstiklâl Harbimiz, İstanbul 1960, s. 1172 + 44 Belge.
- Karaca, Taha Niyazi; Son Osmanlı Meclis-i Mebusan Seçimleri, Ankara 2004, s. XXVI + 366 + 8 Ek.
- Karakuş, Erdoğan; İngiliz Belgelerinde İkinci Dünya Savaşı Öncesi Türk-İngiliz İlişkileri (1938-1939), Ankara 1983, s. VIII + 216.
- Kasalak, Kadir; Millî Mücadele'de Manda Ve Himaye Meselesi, Ankara 1993, s. 200.
- Kerman, Zeynep; Belçika Temsilciliği Vesikalarına Göre Millî Mücadele, İstanbul 1982, s. 54 + 102 Belge.
- Kılıç, Mehmet; Amasya Gelengesi Ve Protokolü, Ankara 2004, s. X + 150.
- Kırzioğlu, M. Fahrettin; Bütünyle Erzurum Kongresi, Ankara 1993, s. 232.
- Koçak, Cemil; Türkiye'de Millî Şef Dönemi (1938-1945), Dönemin İç Ve Dış Politikası Üzerine Bir Araştırma, C. 1, İstanbul 1996, s. 726.
- Koçak, Cemil; Türkiye'de Millî Şef Dönemi (1938-1945), Dönemin İç Ve Dış Politikası Üzerine Bir Araştırma, C. 1, İstanbul 1996, s. 726.
- Komintern Belgelerinde Türkiye Kurtuluş Savaşı, Der. Emre Adıgüzel, Çev. Fatma Mercan, Ankara 1985, s. 174.

- Konukçu, Enver; Alaşehir Kongresi (16-25 Ağustos 1919), Ankara 2000, s. XII + 302.
- Lewis, Bernard; *The Emergence of Modern Turkey*, London 1968, p. 524 + VI.
- Mazıcı, Nurşen; Celâl Bayar, Başbakanlık Dönemi (1937-1939), İstanbul 1996, s. 272.
- Mango, Andrew; *Turkey*, London 1968, p. 192.
- Melek, Abdurrahman; *Hatay Nasıl Kurtuldu*, Ankara 1991, s. VIII + 88 + 8 Ek.
- Metinsoy, Murat; *İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye, Savaş Ve Gündelik Yaşam*, İstanbul 2007, s. 472.
- Müderrisoğlu, Alptekin; *Sakarya, 1, Yunan'ın Ankara'ya Yaklaştığı Günler*, İstanbul 2007, s. 302.
- Müderrisoğlu, Alptekin; *Sakarya, 2, Ankara Önlerindeki Uzun Savaşma*, İstanbul 2007, s. 398.
- Müderrisoğlu, Alptekin; *Kurtuluş Savaşı'nın Malî Kaynakları*, Ankara 1974, s. 574.
- Özalp, Kâzım; *Millî Mücadele (1919-1922)*, C. I, Ankara 1971, s. 270.
- Özalp, Kâzım; *Millî Mücadele (1919-1922)*, C. II, Belgeler, Ankara 1989, s. 212.
- Öztürk, İbrahim Sadi; *Sevr Antlaşması, Tam Metin, 433 Madde, Mondros Ve Lozan Ekleriyle*, Ankara 2007, s. 374.
- Parker, M.P.-Charles Smith; *Modern Turkey*, London 1940, p. XII + 259.
- Sarıńay, Yusuf; *Türkiye'nin Batı İttifakına Yöneliği Ve NATO'ya Giriş*, Ankara 1988, s. VIII + 120.
80. Yıl, Atatürk'ün Samsun'a Çıkışı Ve Kurtuluş Savaşı'nın Başlatılmasına Dair Belgeler (1919-1999), Ankara 1999, s. 408.
- Sofuoğlu, Adnan; *Kuvâ-yı Millîye Döneminde Kuzeybatı Anadolu, 1919-1921*, Ankara 1994, s. 468 + 16 Ek.
- Sonyel, Salâhi R.; *Kurtuluş Savaşı Günlerinde İngiliz İstihbarat Servisi'nin Türkiye'deki Eylemleri*, Ankara 1995, s. XVIII + 374.
- Sonyel, Salâhi R.; *Gizli Belgelerle Lozan Konferansı'nın Perde Arkası*, Ankara 2006, s. XIV + 256.
- Su, Kâmil; *Sevr Antlaşması Ve Aydın (İzmir) Vilâyeti*, Ankara 1981, s. 68.
- Şamşutdinov, A. M.; *Mondros'tan Lozan'a Türkiye Ulusal Kurtuluş Savaşı Tarihi, 1918-1923*, Çev. Ataol Behramoğlu, İstanbul 1999, s. 368.
- Şapolyo, E. Behnan; *Kemal Atatürk Ve Millî Mücadele Tarihi*, İstanbul 1958, s. 624.
- Şapolyo, E. Behnan; *Kuvayı Milliye Tarihi, Gerilla*, Ankara 1957, s. 224.
- Tevetoğlu, Fethi; *Millî Mücadele Yıllarındaki Kuruluşlar*, Ankara 1988, s. 284.
- Tevetoğlu, Fethi; *Atatürk'le Samsun'a Çıkanlar*, Ankara 1971, s. 300.
- Turan, Mustafa; *Millî Mücadele'de İşgallerin Kabulü, Reddi Ve Siyasî Çözüm Arayışları (30 Ekim 1918-20 Ekim 1921)*, Afyon 1998, s. 212.
- Türk İstiklâl Harbi I, Mondros Mütarekesi Ve Tatbikatı, Ankara 1962, s. 234.
- Türkiye Cumhuriyeti 80. Yıl Kronolojisi, Ankara 2004, s. X + 698.
- Türkmen, Zekeriya; *Mütareke Döneminde Ordunun Durumu Ve Yeniden Yapılanması (1918-1920)*, Ankara 2001, s. 386.
- Ural, Selçuk; *Mondros Mütarekesi Ve Doğu Vilayetleri*, İstanbul 2008, s. 425.
- Yeşil, Ahmet; *Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş*, Ankara 1988, s. 188.

Haklar (Rights): (Telif ve kullanım hakları ile ilgili bilgiler.)

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca hazırlanan tüm içeriğin her türlü ortamda umuma arz yetkisi sınırsız süreyle Kültür Turizm Bakanlığına devredilmiştir. Bakanlık sonraki zamanlarda hazırlanan içerikle ilgili düzeltme, ekleme, silme veya yayından kaldırma hakkına sahiptir.

Kaynağı Hazırlayan	Konu Editörü	Proje Yöneticisi
Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Hale KÜNÜÇEN

6.5.5. Türkiye-Ukrayna Dostluk ve Kardeşlik Antlaşması

Anahtar Kelimeler: Türkiye-Ukrayna Dostluk ve Kardeşlik Antlaşması.

2.1.1922 tarihinde Türkiye-Ukrayna dostluk ve kardeşlik antlaşması imzalandı.

Kaynak (Source):

- Ağaoğlu, Samet; Demokrat Parti'nin Doğuş Ve Yükseliş Sebepleri, Bir Soru, İstanbul 1972, s. 238.
- Akın, Rıdvan; TBMM Devleti (1920-1923), Birinci Meclis Döneminde Devlet Erkleri Ve İdare, İstanbul 2001, s. 448.
- Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri Ve Millî Mücadele, C. I, Mutlakiyete Dönüş (1918-1919), İstanbul 1998, s. 634.
- Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri Ve Millî Mücadele, C. I, Mutlakiyete Dönüş (1918-1919), İstanbul 1998, s. 634.
- Alpkaya, Faruk; Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu (1923-1924), İstanbul 1998, s. 432.
- Apak, Rahmi; İstiklâl Savaşında Garp Cephesi Nasıl Kuruldu, Ankara 1990, s. 230.
- Aşkun, Vehbi Cem; Sivas Kongresi, İstanbul 1963, s. 192.
- Aydinel, Sıtkı; Güneybatı Anadolu'da Kuvâ-yı Millîye Hareketi, Ankara 1990, s. 434.
- Baykal, Bekir Sıtkı; Erzurum Kongresi İle İlgili Belgeler, Ankara 1969, s. VI + 64.
- Baykal, Bekir Sıtkı; Heyet-i Temsiliye Kararları, Ankara 1989, s. 84.
- Biyiklioğlu, Tevfik; Atatürk Anadolu'da (1919-1921), 1, İstanbul 1981, s. 216.
- Biyiklioğlu, Tevfik; Trakya'da Millî Mücadele, I. Cilt, Ankara 1992, s. XX + 66.
- Biyiklioğlu, Tevfik; Trakya'da Millî Mücadele, II. Cilt, Vesikalar, Resimler, Plân Ve Haritalar, Ankara 1992, s. XVIII+ 106 + 48 Fotoğraf + 488 Vesika + 8 Harita Ve Kroki.
- Büyük Taarruz 70.nci Yıl Armağanı, Ankara 1992, s. VI + 386.
- Çalık, Ramazanlık; Alman Basınında Millî Mücadele Ve Mustafa Kemal Paşa (1919-1923), Ankara 2004, s. 343.
- Dayı, Esin; Nazilli Kongreleri (1919), Erzurum 1998, s. 232.
- Denizli, Ali; Kore Harbi'nde Türk Tugayları, Ankara 1994, s. 232.
- Duru, Orhan; Amerikan Gizli Belgeleriyle Türkiye'nin Kurtuluş Yılları, İstanbul 2001, s. 260.
- Eroğlu, Hamza; Atatürk Ve Cumhuriyet, Ankara 1998, s. VIII + 166.
- Erol, Mine; Türkiye'de Amerika Mandası Meselesi (1919-1920), Giresun 1972, s. 164.
- Eşengin, Kenan; Millî Mücadele'de İç Ayaklanmalar, İstanbul 1975, s. 252.
- Gökbilgin, M. Tayyib; Millî Mücadele Başlarken, Mondros Mütarekesinden Sivas Kongresi'ne Birinci Kitap, Ankara 1959, s. VIII + 195.
- Gökbilgin, M. Tayyib; Millî Mücadele Başlarken, Sivas Kongresi'nden Büyük Millet Meclisi'nin Açılmasına (4 Eylül 1919-23 Nisan 1920), İkinci Kitap, Ankara 1965, s. XI + 440.
- Görgülü, İsmet; On Yıllık Harbin Kadrosu, 1912-1922, Balkan-Birinci Dünya Ve İstiklâl Harbi, Ankara 1993, s. 360 + 30 Kroki.
- Güler, Zekâi; Millî Mücadele Başlarken (Basın, Siyâsi Partiler, Cemiyetler), Ankara 1999, s. XII + 255.
- İğdemir, Uluğ; Heyet-i Temsiliye Tutanakları, Ankara 1989, s. 182.
- İlgürel, Mütceba; Millî Mücadele'de Balıkesir Kongreleri, İstanbul 1999, s. 354.
- İncedayı, Cevdet Kerim; İstiklâl Harbi (Garp Cephesi), Haz. Muhammet Safi, İstanbul 2007, s. 282 + 32 Kroki Harita.
- İngiliz Belgelerinde Lozan Barış Konferansı (1922-1923), C. I (3 Eylül-20 Kasım 1922), Haz. Mim Kemâl Öke, İstanbul 1982, s. (1-320).

- İngiliz Belgelerinde Lozan Barış Konferansı (1922-1923), C. II (20 Kasım 1922-22 Nisan 1923), Haz. Mim Kemal Öke, İstanbul 1984, s. (321-688).
- Jaeschke, Gotthard; Kurtuluş Savaşı İle İlgili İngiliz Belgeleri, Çev. Cemal Köprülü, Ankara 1971, s. 316.
- Jaeschke, Gotthard; Türkiye Kronolojisi (1938-1945), Çev. Gülayşe Koçak, Ankara 1990, s. 150.
- Karabekir, Kâzım; İstiklâl Harbimiz, İstanbul 1960, s. 1172 + 44 Belge.
- Karaca, Taha Niyazi; Son Osmanlı Meclis-i Mebusan Seçimleri, Ankara 2004, s. XXVI + 366 + 8 Ek.
- Karakuş, Erdoğan; İngiliz Belgelerinde İkinci Dünya Savaşı Öncesi Türk-İngiliz İlişkileri (1938-1939), Ankara 1983, s. VIII + 216.
- Kasalak, Kadir; Millî Mücadele'de Manda Ve Himaye Meselesi, Ankara 1993, s. 200.
- Kerman, Zeynep; Belçika Temsilciliği Vesikalara Göre Millî Mücadele, İstanbul 1982, s. 54 + 102 Belge.
- Kılıç, Mehmet; Amasya Gelengesi Ve Protokolü, Ankara 2004, s. X + 150.
- Kırzioğlu, M. Fahrettin; Bütünyle Erzurum Kongresi, Ankara 1993, s. 232.
- Koçak, Cemil; Türkiye'de Millî Şef Dönemi (1938-1945), Dönemin İç Ve Dış Politikası Üzerine Bir Araştırma, C. 1, İstanbul 1996, s. 726.
- Koçak, Cemil; Türkiye'de Millî Şef Dönemi (1938-1945), Dönemin İç Ve Dış Politikası Üzerine Bir Araştırma, C. 1, İstanbul 1996, s. 726.
- Komintern Belgelerinde Türkiye Kurtuluş Savaşı, Der. Emre Adıgüzel, Çev. Fatma Mercan, Ankara 1985, s. 174.
- Konukçu, Enver; Alaşehir Kongresi (16-25 Ağustos 1919), Ankara 2000, s. XII + 302.
- Lewis, Bernard; The Emergence of Modern Turkey, London 1968, p. 524 + VI.
- Mazıcı, Nurşen; Celâl Bayar, Başbakanlık Dönemi (1937-1939), İstanbul 1996, s. 272.
- Mango, Andrew; Turkey, London 1968, p. 192.
- Melek, Abdurrahman; Hatay Nasıl Kurtuldu, Ankara 1991, s. VIII + 88 + 8 Ek.
- Metinsoy, Murat; İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye, Savaş Ve Gündelik Yaşam, İstanbul 2007, s. 472.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Sakarya, 1, Yunan'ın Ankara'ya Yaklaştığı Günler, İstanbul 2007, s. 302.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Sakarya, 2, Ankara Önlerindeki Uzun Savaşma, İstanbul 2007, s. 398.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Kurtuluş Savaşı'nın Malî Kaynakları, Ankara 1974, s. 574.
- Özalp, Kâzım; Millî Mücadele (1919-1922), C. I, Ankara 1971, s. 270.
- Özalp, Kâzım; Millî Mücadele (1919-1922), C. II, Belgeler, Ankara 1989, s. 212.
- Öztürk, İbrahim Sadi; Sevr Antlaşması, Tam Metin, 433 Madde, Mondros Ve Lozan Ekleriyle, Ankara 2007, s. 374.
- Parker, M.P.-Charles Smith; Modern Turkey, London 1940, p. XII + 259.
- Sarinay, Yusuf; Türkiye'nin Batı İttifakına Yöneliği Ve NATO'ya Girişi, Ankara 1988, s. VIII + 120.
80. Yıl, Atatürk'ün Samsun'a Çıkışı Ve Kurtuluş Savaşı'nın Başlatılmasına Dair Belgeler (1919-1999), Ankara 1999, s. 408.
- Sofuoğlu, Adnan; Kuvâ-yı Millîye Döneminde Kuzeybatı Anadolu, 1919-1921, Ankara 1994, s. 468 + 16 Ek.
- Sonyel, Salâhi R.; Kurtuluş Savaşı Günlerinde İngiliz İstihbarat Servisi'nin Türkiye'deki Eylemleri, Ankara 1995, s. XVIII + 374.
- Sonyel, Salâhi R.; Gizli Belgelerle Lozan Konferansı'nın Perde Arkası, Ankara 2006, s. XIV + 256.
- Su, Kâmil; Sevr Antlaşması Ve Aydin (İzmir) Vilâyeti, Ankara 1981, s. 68.

- Şamşutdinov, A. M.; Mondros'tan Lozan'a Türkiye Ulusal Kurtuluş Savaşı Tarihi, 1918-1923, Çev. Ataol Behramoğlu, İstanbul 1999, s. 368.
- Şapolyo, E. Behnan; Kemal Atatürk Ve Millî Mücadele Tarihi, İstanbul 1958, s. 624.
- Şapolyo, E. Behnan; Kuvayı Milliye Tarihi, Gerilla, Ankara 1957, s. 224.
- Tevetoğlu, Fethi; Millî Mücadele Yıllarındaki Kuruluşlar, Ankara 1988, s. 284.
- Tevetoğlu, Fethi; Atatürk'le Samsun'a Çıkanlar, Ankara 1971, s. 300.
- Turan, Mustafa; Millî Mücadele'de İşgallerin Kabulü, Reddi Ve Siyasi Çözüm Arayışları (30 Ekim 1918-20 Ekim 1921), Afyon 1998, s. 212.
- Türk İstiklâl Harbi I, Mondros Mütarekesi Ve Tatbikatı, Ankara 1962, s. 234.
- Türkiye Cumhuriyeti 80. Yıl Kronolojisi, Ankara 2004, s. X + 698.
- Türkmen, Zekeriya; Mütareke Döneminde Ordunun Durumu Ve Yeniden Yapılanması (1918-1920), Ankara 2001, s. 386.
- Ural, Selçuk; Mondros Mütarekesi Ve Doğu Vilayetleri, İstanbul 2008, s. 425.
- Yeşil, Ahmet; Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş, Ankara 1988, s. 188.

Haklar (Rights): (Telif ve kullanım hakları ile ilgili bilgiler.)

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca hazırlanan tüm içeriğin her türlü ortamda umuma arz yetkisi sınırsız süreyle Kültür Turizm Bakanlığına devredilmiştir. Bakanlık sonraki zamanlarda hazırlanan içerikle ilgili düzeltme, ekleme, silme veya yayından kaldırma hakkına sahiptir.

Kaynağı Hazırlayan	Konu Editörü	Proje Yöneticisi
Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Hale KÜNUÇEN

6.5.6. Malta Tutuklularının Serbest Bırakılması

Anahtar Kelimeler: Malta'daki tutuklu aydınlar.

İngilizler'le de karşılıklı olarak tutukluların bırakılması konusunda bir anlaşmaya varıldı. Böylece Malta'da tutuklu bulunan birçok aydın Türkiye'ye dönmek ve millî mücadeleye katılmak imkânını buldu.

Kaynak (Source):

- Ağaoğlu, Samet; Demokrat Parti'nin Doğuş Ve Yükseliş Sebepleri, Bir Soru, İstanbul 1972, s. 238.
- Akın, Rıdvan; TBMM Devleti (1920-1923), Birinci Meclis Döneminde Devlet Erkleri Ve İdare, İstanbul 2001, s. 448.
- Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri Ve Millî Mücadele, C. I, Mutlakiyete Dönüş (1918-1919), İstanbul 1998, s. 634.
- Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri Ve Millî Mücadele, C. I, Mutlakiyete Dönüş (1918-1919), İstanbul 1998, s. 634.
- Alpkaya, Faruk; Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu (1923-1924), İstanbul 1998, s. 432.
- Apak, Rahmi; İstiklâl Savaşında Garp Cephesi Nasıl Kuruldu, Ankara 1990, s. 230.
- Aşkun, Vehbi Cem; Sivas Kongresi, İstanbul 1963, s. 192.
- Aydinel, Sıtkı; Güneybatı Anadolu'da Kuvâ-yı Millîye Hareketi, Ankara 1990, s. 434.
- Baykal, Bekir Sıtkı; Erzurum Kongresi İle İlgili Belgeler, Ankara 1969, s. VI + 64.
- Baykal, Bekir Sıtkı; Heyet-i Temsiliye Kararları, Ankara 1989, s. 84.
- Büyükköroğlu, Tevfik; Atatürk Anadolu'da (1919-1921), 1, İstanbul 1981, s. 216.
- Büyükköroğlu, Tevfik; Trakya'da Millî Mücadele, I. Cilt, Ankara 1992, s. XX + 66.
- Büyükköroğlu, Tevfik; Trakya'da Millî Mücadele, II. Cilt, Vesikalar, Resimler, Plân Ve Haritalar, Ankara 1992, s. XVIII+ 106 + 48 Fotoğraf + 488 Vesika + 8 Harita Ve Kroki.
- Büyük Taarruz 70.nci Yıl Armağanı, Ankara 1992, s. VI + 386.
- Çalık, Ramazanlık; Alman Basınında Millî Mücadele Ve Mustafa Kemal Paşa (1919-1923), Ankara 2004, s. 343.
- Dayı, Esin; Nazilli Kongreleri (1919), Erzurum 1998, s. 232.
- Denizli, Ali; Kore Harbi'nde Türk Tugayları, Ankara 1994, s. 232.
- Duru, Orhan; Amerikan Gizli Belgeleriyle Türkiye'nin Kurtuluş Yılları, İstanbul 2001, s. 260.
- Eroğlu, Hamza; Atatürk Ve Cumhuriyet, Ankara 1998, s. VIII + 166.
- Erol, Mine; Türkiye'de Amerika Mandası Meselesi (1919-1920), Giresun 1972, s. 164.
- Esengin, Kenan; Millî Mücadele'de İç Ayaklanmalar, İstanbul 1975, s. 252.
- Gökbilgin, M. Tayyib; Millî Mücadele Başlarken, Mondros Mütarekesinden Sivas Kongresi'ne Birinci Kitap, Ankara 1959, s. VIII + 195.
- Gökbilgin, M. Tayyib; Millî Mücadele Başlarken, Sivas Kongresi'nden Büyük Millet Meclisi'nin Açılmasına (4 Eylül 1919-23 Nisan 1920), İkinci Kitap, Ankara 1965, s. XI + 440.
- Görgülü, İsmet; On Yıllık Harbin Kadrosu, 1912-1922, Balkan-Birinci Dünya Ve İstiklâl Harbi, Ankara 1993, s. 360 + 30 Kroki.
- Güler, Zekâi; Millî Mücadele Başlarken (Basın, Siyasi Partiler, Cemiyetler), Ankara 1999, s. XII + 255.
- İğdemir, Uluğ; Heyet-i Temsiliye Tutanakları, Ankara 1989, s. 182.
- İlgürel, Mücteba; Millî Mücadele'de Balıkesir Kongreleri, İstanbul 1999, s. 354.
- İncedayı, Cevdet Kerim; İstiklâl Harbi (Garp Cephesi), Haz. Muhammet Safi, İstanbul 2007, s. 282 + 32 Kroki Harita.

- İngiliz Belgelerinde Lozan Barış Konferansı (1922-1923), C. I (3 Eylül-20 Kasım 1922), Haz. Mim Kemâl Öke, İstanbul 1982, s. (1-320).
- İngiliz Belgelerinde Lozan Barış Konferansı (1922-1923), C. II (20 Kasım 1922-22 Nisan 1923), Haz. Mim Kemâl Öke, İstanbul 1984, s. (321-688).
- Jaeschke, Gotthard; Kurtuluş Savaşı İle İlgili İngiliz Belgeleri, Çev. Cemal Köprülü, Ankara 1971, s. 316.
- Jaeschke, Gotthard; Türkiye Kronolojisi (1938-1945), Çev. Gülayşe Koçak, Ankara 1990, s. 150.
- Karabekir, Kâzım; İstiklâl Harbimiz, İstanbul 1960, s. 1172 + 44 Belge.
- Karaca, Taha Niyazi; Son Osmanlı Meclis-i Mebusan Seçimleri, Ankara 2004, s. XXVI + 366 + 8 Ek.
- Karakuş, Erdoğan; İngiliz Belgelerinde İkinci Dünya Savaşı Öncesi Türk-İngiliz İlişkileri (1938-1939), Ankara 1983, s. VIII + 216.
- Kasalak, Kadir; Millî Mücadele'de Manda Ve Himaye Meselesi, Ankara 1993, s. 200.
- Kerman, Zeynep; Belçika Temsilciliği Vesikalarına Göre Millî Mücadele, İstanbul 1982, s. 54 + 102 Belge.
- Kılıç, Mehmet; Amasya Gelengesi Ve Protokolü, Ankara 2004, s. X + 150.
- Kırzioğlu, M. Fahrettin; Bütünyle Erzurum Kongresi, Ankara 1993, s. 232.
- Koçak, Cemil; Türkiye'de Millî Şef Dönemi (1938-1945), Dönemin İç Ve Dış Politikası Üzerine Bir Araştırma, C. 1, İstanbul 1996, s. 726.
- Koçak, Cemil; Türkiye'de Millî Şef Dönemi (1938-1945), Dönemin İç Ve Dış Politikası Üzerine Bir Araştırma, C. 1, İstanbul 1996, s. 726.
- Komintern Belgelerinde Türkiye Kurtuluş Savaşı, Der. Emre Adıgüzel, Çev. Fatma Mercan, Ankara 1985, s. 174.
- Konukçu, Enver; Alaşehir Kongresi (16-25 Ağustos 1919), Ankara 2000, s. XII + 302.
- Lewis, Bernard; The Emergence of Modern Turkey, London 1968, p. 524 + VI.
- Mazıcı, Nurşen; Celâl Bayar, Başbakanlık Dönemi (1937-1939), İstanbul 1996, s. 272.
- Mango, Andrew; Turkey, London 1968, p. 192.
- Melek, Abdurrahman; Hatay Nasıl Kurtuldu, Ankara 1991, s. VIII + 88 + 8 Ek.
- Metinsoy, Murat; İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye, Savaş Ve Gündelik Yaşam, İstanbul 2007, s. 472.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Sakarya, 1, Yunan'ın Ankara'ya Yaklaştığı Günler, İstanbul 2007, s. 302.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Sakarya, 2, Ankara Önlerindeki Uzun Savaşma, İstanbul 2007, s. 398.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Kurtuluş Savaşı'nın Malî Kaynakları, Ankara 1974, s. 574.
- Özalp, Kâzım; Millî Mücadele (1919-1922), C. I, Ankara 1971, s. 270.
- Özalp, Kâzım; Millî Mücadele (1919-1922), C. II, Belgeler, Ankara 1989, s. 212.
- Öztürk, İbrahim Sadi; Sevr Antlaşması, Tam Metin, 433 Madde, Mondros Ve Lozan Epleriyle, Ankara 2007, s. 374.
- Parker, M.P.-Charles Smith; Modern Turkey, London 1940, p. XII + 259.
- Sarinay, Yusuf; Türkiye'nin Batı İttifakına Yöneliği Ve NATO'ya Giriş, Ankara 1988, s. VIII + 120.
80. Yıl, Atatürk'ün Samsun'a Çıkışı Ve Kurtuluş Savaşı'nın Başlatılmasına Dair Belgeler (1919-1999), Ankara 1999, s. 408.
- Sofuoğlu, Adnan; Kuvâ-yı Millîye Döneminde Kuzeybatı Anadolu, 1919-1921, Ankara 1994, s. 468 + 16 Ek.
- Sonyel, Salâhi R.; Kurtuluş Savaşı Günlerinde İngiliz İstihbarat Servisi'nin Türkiye'deki Eylemleri, Ankara 1995, s. XVIII + 374.

- Sonyel, Salâhi R.; Gizli Belgelerle Lozan Konferansı'nın Perde Arkası, Ankara 2006, s. XIV + 256.
- Su, Kâmil; Sevr Antlaşması Ve Aydin (İzmir) Vilâyeti, Ankara 1981, s. 68.
- Şamşutdinov, A. M.; Mondros'tan Lozan'a Türkiye Ulusal Kurtuluş Savaşı Tarihi, 1918-1923, Çev. Ataol Behramoğlu, İstanbul 1999, s. 368.
- Şapolyo, E. Behnan; Kemal Atatürk Ve Millî Mücadele Tarihi, İstanbul 1958, s. 624.
- Şapolyo, E. Behnan; Kuvayı Milliye Tarihi, Gerilla, Ankara 1957, s. 224.
- Tevetoğlu, Fethi; Millî Mücadele Yıllarındaki Kuruluşlar, Ankara 1988, s. 284.
- Tevetoğlu, Fethi; Atatürk'le Samsun'a Çıkanlar, Ankara 1971, s. 300.
- Turan, Mustafa; Millî Mücadele'de İşgallerin Kabulü, Reddi Ve Siyasi Çözüm Arayışları (30 Ekim 1918-20 Ekim 1921), Afyon 1998, s. 212.
- Türk İstiklâl Harbi I, Mondros Mütarekesi Ve Tatbikatı, Ankara 1962, s. 234.
- Türkiye Cumhuriyeti 80. Yıl Kronolojisi, Ankara 2004, s. X + 698.
- Türkmen, Zekeriya; Mütareke Döneminde Ordunun Durumu Ve Yeniden Yapılanması (1918-1920), Ankara 2001, s. 386.
- Ural, Selçuk; Mondros Mütarekesi Ve Doğu Vilayetleri, İstanbul 2008, s. 425.
- Yeşil, Ahmet; Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş, Ankara 1988, s. 188.

Haklar (Rights): (Telif ve kullanım hakları ile ilgili bilgiler.)

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca hazırlanan tüm içeriğin her türlü ortamda umuma arz yetkisi sınırsız süreyle Kültür Turizm Bakanlığına devredilmiştir. Bakanlık sonraki zamanlarda hazırlanan içerikle ilgili düzeltme, ekleme, silme veya yayından kaldırma hakkına sahiptir.

Kaynağı Hazırlayan	Konu Editörü	Proje Yöneticisi
Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Hale KÜNUÇEN

6.5.7. Mudanya Mütarekesi

Anahtar Kelimeler: Mudanya Mütarekesi, Mudanya Ateşkes Antlaşması

Türkiye Mudanya Konferansı'na Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa'yı görevlendirmiştir. Genelkurmay Başkanı Fevzi Paşa ile Refet Paşa da Mudanya'da konferansı takip edecek. Fransızlar adına Kuvvetler Komutanı General Charpy, İngilizler adına İşgal Orduları Komutanı General Harington, İtalya adına General Monbelli, Franklin Bouillon ise görevsiz olarak konferansa katılmışlardır. Yunan delegeleri geldilerse de Yunan ordularının Doğu Trakya'dan çekilmesinin müzakere edileceğini duyduklarından konferansa katılmadılar. Uzun tartışmalardan sonra 11 Ekim 1922 günü Mudanya Mütarekesi imzalandı. Buna göre:

- “1. Bu antlaşmanın uygulandığı tarihten itibaren Türk ve Yunan askerleri arasındaki düşmanlık sona erecektir.
2. Yunan kuvvetleri, Ege Denizi ile birleştiği noktadan Trakya ile Bulgaristan sınırının kesiştiği noktaya kadar Meriç Nehri'nin soluna çekileceklerdir.
3. Bölgedeki asayı temin için Karaağaç dâhil Meriç'in sağ kıyısı İtilâf Devletleri kontrolünde bulunacaktır.
4. Edirne'ye kadar ulaşan demiryolu üzerindeki ulaşım İtilâf Devletleri, Türk ve Yunan delegasyonundan oluşan bir komisyon temin edecektir.
5. Doğu Trakya'nın boşaltılması işlemi 15 gün içinde tamamlanacaktır.
6. Yunan askerinin çekilmesini takip eden 30 gün içinde Yunan memurları resmî daireleri İtilâf kuvvetleri memurlarına onlar da aynı gün Türk memurlarına devredeceklerdir.
7. TBMM Hükümeti memurlarına, bölgedeki asayı temin hususunda jandarma kuvveti verecektir. Bunların sayısı subay dâhi 8.000'i geçmeyecektir.
8. Yunan birliklerinin geri çekilmesi ve devir teslim işlerinde başlıca merkezlere yerleştirilecek İtilâf kuvvetleri memurları yönetimi aşırı davranışları önlemek için bölgede bulunacaklardır.
9. Doğu Trakya yaklaşık olarak 7 taburluk müttefik kuvvetler tarafından geçici olarak işgal edilecektir. Bunlar karma kurulların yardımcı olacaklardır.
10. Bu kurullar ile birliklerin çekilmesi, Yunan birliklerinin boşaltmayı bitirmesinden 30 gün sonra yapılacaktır.
11. Anadolu'da TBMM orduları aşağıdaki hatta bulunacaklar, barış konferansı süresince bu hattı geçmeyeceklerdir:
- a. Çanakkale Boğazı'ndan 15 km geride, İstanbul Boğazı'ndan Darıca-Şile arası hattı içine girilmeyecektir.
12. Müttefik Devletler birlikleri şimdiki bulundukları yerde kalacaklar, TBMM barış konferansı sonuna kadar duruma uymayı taahhüt eder.
13. TBMM barış antlaşmasının sonuçlanması kadar Doğu Trakya'ya ordu göndermemeyi kabul edecektir.
14. Bu sözleşme imzalanmasından sonra 3 gün içinde yürürlüğe girecektir. Bu sözleşme Fransızca olarak 11 Ekim 1922 tarihinde imza edilmiştir.

*TBMM Adına
Korgeneral İsmet*

*Fransa Adına
General Şarpi*

*Büyük Britanya Adına
General Harington*

*İtalya Adına
General Monbelli*

*Yunanistan Adına
.....”*

Üç gün sonra Yunan Hükümeti de Mudanya askerî sözleşmesini kabul edip sözleşme tutanağını imzaladılar.

Kaynak (Source):

- Ağaoğlu, Samet; Demokrat Parti'nin Doğuş Ve Yükseliş Sebepleri, Bir Soru, İstanbul 1972, s. 238.
- Akın, Rıdvan; TBMM Devleti (1920-1923), Birinci Meclis Döneminde Devlet Erkleri Ve İdare, İstanbul 2001, s. 448.
- Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri Ve Millî Mücadele, C. I, Mutlakiyete Dönüş (1918-1919), İstanbul 1998, s. 634.
- Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri Ve Millî Mücadele, C. I, Mutlakiyete Dönüş (1918-1919), İstanbul 1998, s. 634.
- Alpkaya, Faruk; Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu (1923-1924), İstanbul 1998, s. 432.
- Apak, Rahmi; İstiklâl Savaşında Garp Cephesi Nasıl Kuruldu, Ankara 1990, s. 230.
- Aşkun, Vehbi Cem; Sivas Kongresi, İstanbul 1963, s. 192.
- Aydinel, Sıtkı; Güneybatı Anadolu'da Kuvâ-yı Millîye Hareketi, Ankara 1990, s. 434.
- Baykal, Bekir Sıtkı; Erzurum Kongresi İle İlgili Belgeler, Ankara 1969, s. VI + 64.
- Baykal, Bekir Sıtkı; Heyet-i Temsiliye Kararları, Ankara 1989, s. 84.
- Biyıklioğlu, Tevfik; Atatürk Anadolu'da (1919-1921), 1, İstanbul 1981, s. 216.
- Biyıklioğlu, Tevfik; Trakya'da Millî Mücadele, I. Cilt, Ankara 1992, s. XX + 66.
- Biyıklioğlu, Tevfik; Trakya'da Millî Mücadele, II. Cilt, Vesikalar, Resimler, Plân Ve Haritalar, Ankara 1992, s. XVIII+ 106 + 48 Fotoğraf + 488 Vesika + 8 Harita Ve Kroki.
- Büyük Taarruz 70.nci Yıl Armağanı, Ankara 1992, s. VI + 386.
- Çalık, Ramazanlık; Alman Basınında Millî Mücadele Ve Mustafa Kemal Paşa (1919-1923), Ankara 2004, s. 343.
- Dayı, Esin; Nazilli Kongreleri (1919), Erzurum 1998, s. 232.
- Denizli, Ali; Kore Harbi'nde Türk Tugayları, Ankara 1994, s. 232.
- Duru, Orhan; Amerikan Gizli Belgeleriyle Türkiye'nin Kurtuluş Yılları, İstanbul 2001, s. 260.
- Eroğlu, Hamza; Atatürk Ve Cumhuriyet, Ankara 1998, s. VIII + 166.
- Erol, Mine; Türkiye'de Amerika Mandası Meselesi (1919-1920), Giresun 1972, s. 164.
- Esengin, Kenan; Millî Mücadele'de İç Ayaklanmalar, İstanbul 1975, s. 252.
- Gökbilgin, M. Tayyib; Millî Mücadele Başlarken, Mondros Mütarekesinden Sivas Kongresi'ne Birinci Kitap, Ankara 1959, s. VIII + 195.
- Gökbilgin, M. Tayyib; Millî Mücadele Başlarken, Sivas Kongresi'nden Büyük Millet Meclisi'nin Açılmasına (4 Eylül 1919-23 Nisan 1920), İkinci Kitap, Ankara 1965, s. XI + 440.
- Görgülü, İsmet; On Yıllık Harbin Kadrosu, 1912-1922, Balkan-Birinci Dünya Ve İstiklâl Harbi, Ankara 1993, s. 360 + 30 Kroki.
- Güner, Zekâi; Millî Mücadele Başlarken (Basın, Siyâsi Partiler, Cemiyetler), Ankara 1999, s. XII + 255.
- İğdemir, Uluğ; Heyet-i Temsiliye Tutanakları, Ankara 1989, s. 182.
- İlgürel, Mücteba; Millî Mücadele'de Balıkesir Kongreleri, İstanbul 1999, s. 354.
- İncedayı, Cevdet Kerim; İstiklâl Harbi (Garp Cephesi), Haz. Muhammet Safi, İstanbul 2007, s. 282 + 32 Kroki Harita.
- İngiliz Belgelerinde Lozan Barış Konferansı (1922-1923), C. I (3 Eylül-20 Kasım 1922), Haz. Mim Kemâl Öke, İstanbul 1982, s. (1-320).
- İngiliz Belgelerinde Lozan Barış Konferansı (1922-1923), C. II (20 Kasım 1922-22 Nisan 1923), Haz. Mim Kemâl Öke, İstanbul 1984, s. (321-688).
- Jaeschke, Gotthard; Kurtuluş Savaşı İle İlgili İngiliz Belgeleri, Çev. Cemal Köprülü, Ankara 1971, s. 316.
- Jaeschke, Gotthard; Türkiye Kronolojisi (1938-1945), Çev. Gülayşe Koçak, Ankara 1990, s. 150.

- Karabekir, Kâzım; İstiklâl Harbimiz, İstanbul 1960, s. 1172 + 44 Belge.
- Karaca, Taha Niyazi; Son Osmanlı Meclis-i Mebusan Seçimleri, Ankara 2004, s. XXVI + 366 + 8 Ek.
- Karakuş, Erdoğan; İngiliz Belgelerinde İkinci Dünya Savaşı Öncesi Türk-İngiliz İlişkileri (1938-1939), Ankara 1983, s. VIII + 216.
- Kasalak, Kadir; Millî Mücadele'de Manda Ve Himaye Meselesi, Ankara 1993, s. 200.
- Kerman, Zeynep; Belçika Temsilciliği Vesikalarına Göre Millî Mücadele, İstanbul 1982, s. 54 + 102 Belge.
- Kılıç, Mehmet; Amasya Gelengesi Ve Protokolü, Ankara 2004, s. X + 150.
- Kırzıoğlu, M. Fahrettin; Bütünyle Erzurum Kongresi, Ankara 1993, s. 232.
- Koçak, Cemil; Türkiye'de Millî Şef Dönemi (1938-1945), Dönemin İç Ve Dış Politikası Üzerine Bir Araştırma, C. 1, İstanbul 1996, s. 726.
- Koçak, Cemil; Türkiye'de Millî Şef Dönemi (1938-1945), Dönemin İç Ve Dış Politikası Üzerine Bir Araştırma, C. 1, İstanbul 1996, s. 726.
- Komintern Belgelerinde Türkiye Kurtuluş Savaşı, Der. Emre Adıgüzel, Çev. Fatma Mercan, Ankara 1985, s. 174.
- Konukçu, Enver; Alaşehir Kongresi (16-25 Ağustos 1919), Ankara 2000, s. XII + 302.
- Lewis, Bernard; The Emergence of Modern Turkey, London 1968, p. 524 + VI.
- Mazıcı, Nurşen; Celâl Bayar, Başbakanlık Dönemi (1937-1939), İstanbul 1996, s. 272.
- Mango, Andrew; Turkey, London 1968, p. 192.
- Melek, Abdurrahman; Hatay Nasıl Kurtuldu, Ankara 1991, s. VIII + 88 + 8 Ek.
- Metinsoy, Murat; İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye, Savaş Ve Gündelik Yaşam, İstanbul 2007, s. 472.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Sakarya, 1, Yunan'ın Ankara'ya Yaklaştığı Günler, İstanbul 2007, s. 302.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Sakarya, 2, Ankara Önlerindeki Uzun Savaşma, İstanbul 2007, s. 398.
- Müderrisoğlu, Alptekin; Kurtuluş Savaşı'nın Malî Kaynakları, Ankara 1974, s. 574.
- Özalp, Kâzım; Millî Mücadele (1919-1922), C. I, Ankara 1971, s. 270.
- Özalp, Kâzım; Millî Mücadele (1919-1922), C. II, Belgeler, Ankara 1989, s. 212.
- Öztürk, İbrahim Sadi; Sevr Antlaşması, Tam Metin, 433 Madde, Mondros Ve Lozan Ekleryile, Ankara 2007, s. 374.
- Parker, M.P.-Charles Smith; Modern Turkey, London 1940, p. XII + 259.
- Sarıńay, Yusuf; Türkiye'nin Batı İttifakına Yöneliği Ve NATO'ya Giriş, Ankara 1988, s. VIII + 120.
80. Yıl, Atatürk'ün Samsun'a Çıkışı Ve Kurtuluş Savaşı'nın Başlatılmasına Dair Belgeler (1919-1999), Ankara 1999, s. 408.
- Sofuoğlu, Adnan; Kuvâ-yı Millîye Döneminde Kuzeybatı Anadolu, 1919-1921, Ankara 1994, s. 468 + 16 Ek.
- Sonyel, Salâhi R.; Kurtuluş Savaşı Günlerinde İngiliz İstihbarat Servisi'nin Türkiye'deki Eylemleri, Ankara 1995, s. XVIII + 374.
- Sonyel, Salâhi R.; Gizli Belgelerle Lozan Konferansı'nın Perde Arkası, Ankara 2006, s. XIV + 256.
- Su, Kâmil; Sevr Antlaşması Ve Aydin (İzmir) Vilâyeti, Ankara 1981, s. 68.
- Şamşutdinov, A. M.; Mondros'tan Lozan'a Türkiye Ulusal Kurtuluş Savaşı Tarihi, 1918-1923, Çev. Ataol Behramoğlu, İstanbul 1999, s. 368.
- Şapolyo, E. Behnan; Kemal Atatürk Ve Millî Mücadele Tarihi, İstanbul 1958, s. 624.
- Şapolyo, E. Behnan; Kuvayı Millîye Tarihi, Gerilla, Ankara 1957, s. 224.
- Tevetoğlu, Fethi; Millî Mücadele Yıllarındaki Kuruluşlar, Ankara 1988, s. 284.
- Tevetoğlu, Fethi; Atatürk'le Samsun'a Çıkanlar, Ankara 1971, s. 300.

- Turan, Mustafa; Millî Mücadele'de İşgallerin Kabulü, Reddi Ve Siyasî Çözüm Arayışları (30 Ekim 1918-20 Ekim 1921), Afyon 1998, s. 212.
- Türk İstiklâl Harbi I, Mondros Mütarekesi Ve Tatbikatı, Ankara 1962, s. 234.
- Türkiye Cumhuriyeti 80. Yıl Kronolojisi, Ankara 2004, s. X + 698.
- Türkmen, Zekeriya; Mütareke Döneminde Ordunun Durumu Ve Yeniden Yapılanması (1918-1920), Ankara 2001, s. 386.
- Ural, Selçuk; Mondros Mütarekesi Ve Doğu Vilayetleri, İstanbul 2008, s. 425.
- Yeşil, Ahmet; Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş, Ankara 1988, s. 188.

Haklar (Rights): (Telif ve kullanım hakları ile ilgili bilgiler.)

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca hazırlanan tüm içeriğin her türlü ortamda umuma arz yetkisi sınırsız süreyle Kültür Turizm Bakanlığına devredilmiştir. Bakanlık sonraki zamanlarda hazırlanan içerikle ilgili düzeltme, ekleme, silme veya yayından kaldırma hakkına sahiptir.

Kaynağı Hazırlayan	Konu Editörü	Proje Yöneticisi
Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Hale KÜNUÇEN

6.5.8. Lozan Konferansı

Anahtar Kelimeler: Lozan Konferansı, Musul Meselesi, Kapitülasyonlar.

İsmet Paşa başkanlığında Türk murahhas heyetinin de katıldığı Lozan Konferansı 20 Kasım 1922 tarihinde başladı. Uzun tartışmalardan sonra konferans kesildi. Bilhassa Musul meselesi, kapitülasyonlar konferansın kesilmesine sebep olmuştur. 4 Şubat 1923 tarihinde konferansın kesilmesi üzerine 5 Şubat'ta İsmet Paşa Ankara'ya gönderdiği raporda ordunun maddî ve manevî bakımından hazır olmasını istemiştir. Lozan Konferansı'nda görüşülen meseleler Meclis'te sert bir şekilde tartışıldı. Lozan Konferansı'nın ikinci toplantısı 23.4.1923-25.7.1923 tarihleri arasında yapıldı. Aşağıdaki hususlar kararlaştırılarak son şeklini aldı:

- “1. Yunanistan'la Trakya hududumuz, Mudanya Mütarekesi'nde kabul edildiği şekilde Meriç Nehri'nin sol sahiline kadar olacaktı.
- 2. Bozcaada ve İmroz Türkiye, Midilli, Sakız, Sisam adaları Yunanistan'a verilecekti. Adalar askerden arındırılmış olacaktı.
- 3. Ankara Antlaşması ile Fransızlar'la aramızda çizilmiş olan Suriye sınırı aynen kabul edildi.
- 4. Türkiye ile Irak arasındaki sınırın tespiti daha sonraki Türkiye ile İngiltere arasındaki görüşmelere bırakıldı (Musul meselesi).
- 5. Gelibolu Yarımadası'nda, Çanakkale'de ve İstanbul Boğazı'nda iki taraflı dar bir koridor askersiz hâle konulacaktı. Savaş tehlikesi karşısında veya Türkiye'nin savaşa girmesi hâlinde Boğazlar silahlandırılabilircekti. Yabancı savaş gemilerinin barış ve savaş hâlinde, Boğazlar'dan nasıl geçecekleri belirtilen esaslar dâhilinde olacaktı. Boğazlar Komisyonu, Boğazlar'dan geçecek savaş gemileriyle ilgilenerek ve her yıl Milletler Cemiyeti'ne rapor verecekti.
- 6. Yunanistan savaş tazminatı olarak Karaağaç'ı Türkiye'ye verecekti.
- 7. Türkiye'deki Rumlar ve Yunanistan'daki Türkler mübadele edilecekti. Batı Trakya'daki Türkler ile, İstanbul'daki Rumlar bu mübadeleden istisna tutulacaktı.
- 8. Kapitülasyonlar kaldırıldı.
- 9. Kıyılarımızdaki deniz ulaşımı yalnız Türk gemileriyle yapılacaktır (Kabotaj hakkı).
- 10. Fransızlar'la Türkiye arasındaki borçlar meselesi Lozan Konferansı'ndan sonra iki devlet arasındaki görüşmelerle halledilecektir.
- 11. Barış Antlaşması'nın TBMM tarafından onaylanmasıından sonra 6 hafta içinde İstanbul'daki işgal kuvvetleri İstanbul'u terk edeceklerdi.
- 12. Rodos ve diğer 12 ada İtalyanlar'a bırakılacaktı.”.

Kaynak (Source):

- Ağaoğlu, Samet; Demokrat Parti'nin Doğuş Ve Yükseliş Sebepleri, Bir Soru, İstanbul 1972, s. 238.
- Akın, Rıdvان; TBMM Devleti (1920-1923), Birinci Meclis Döneminde Devlet Erkleri Ve İdare, İstanbul 2001, s. 448.
- Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri Ve Millî Mücadele, C. I, Mutlakiyete Dönüş (1918-1919), İstanbul 1998, s. 634.
- Akşin, Sina; İstanbul Hükümetleri Ve Millî Mücadele, C. I, Mutlakiyete Dönüş (1918-1919), İstanbul 1998, s. 634.
- Alpkaya, Faruk; Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu (1923-1924), İstanbul 1998, s. 432.
- Apak, Rahmi; İstiklâl Savaşında Garp Cephesi Nasıl Kuruldu, Ankara 1990, s. 230.
- Aşkun, Vehbi Cem; Sivas Kongresi, İstanbul 1963, s. 192.
- Aydinel, Sıtkı; Güneybatı Anadolu'da Kuvâ-yı Millîye Hareketi, Ankara 1990, s. 434.

- Baykal, Bekir Sıtkı; Erzurum Kongresi İle İlgili Belgeler, Ankara 1969, s. VI + 64.
- Baykal, Bekir Sıtkı; Heyet-i Temsiliye Kararları, Ankara 1989, s. 84.
- Biyıklioğlu, Tevfik; Atatürk Anadolu'da (1919-1921), 1, İstanbul 1981, s. 216.
- Biyıklioğlu, Tevfik; Trakya'da Millî Mücadele, I. Cilt, Ankara 1992, s. XX + 66.
- Biyıklioğlu, Tevfik; Trakya'da Millî Mücadele, II. Cilt, Vesikalar, Resimler, Plân Ve Haritalar, Ankara 1992, s. XVIII+ 106 + 48 Fotoğraf + 488 Vesika + 8 Harita Ve Kroki.
- Büyük Taarruz 70.ncı Yıl Armağanı, Ankara 1992, s. VI + 386.
- Çalık, Ramazanlık; Alman Basınında Millî Mücadele Ve Mustafa Kemal Paşa (1919-1923), Ankara 2004, s. 343.
- Dayı, Esin; Nazilli Kongreleri (1919), Erzurum 1998, s. 232.
- Denizli, Ali; Kore Harbi'nde Türk Tugayları, Ankara 1994, s. 232.
- Duru, Orhan; Amerikan Gizli Belgeleriyle Türkiye'nin Kurtuluş Yılları, İstanbul 2001, s. 260.
- Eroğlu, Hamza; Atatürk Ve Cumhuriyet, Ankara 1998, s. VIII + 166.
- Erol, Mine; Türkiye'de Amerika Mandası Meselesi (1919-1920), Giresun 1972, s. 164.
- Esengin, Kenan; Millî Mücadele'de İç Ayaklanmalar, İstanbul 1975, s. 252.
- Gökbilgin, M. Tayyib; Millî Mücadele Başlarken, Mondros Mütarekesinden Sivas Kongresi'ne Birinci Kitap, Ankara 1959, s. VIII + 195.
- Gökbilgin, M. Tayyib; Millî Mücadele Başlarken, Sivas Kongresi'nden Büyük Millet Meclisi'nin Açılmasına (4 Eylül 1919-23 Nisan 1920), İkinci Kitap, Ankara 1965, s. XI + 440.
- Görgülü, İsmet; On Yıllık Harbin Kadrosu, 1912-1922, Balkan-Birinci Dünya Ve İstiklâl Harbi, Ankara 1993, s. 360 + 30 Kroki.
- Güler, Zekâi; Millî Mücadele Başlarken (Basın, Siyâsi Partiler, Cemiyetler), Ankara 1999, s. XII + 255.
- İğdemir, Uluğ; Heyet-i Temsiliye Tutanakları, Ankara 1989, s. 182.
- İlgürel, Mücteba; Millî Mücadele'de Balıkesir Kongreleri, İstanbul 1999, s. 354.
- İncedayı, Cevdet Kerim; İstiklâl Harbi (Garp Cephesi), Haz. Muhammet Safi, İstanbul 2007, s. 282 + 32 Kroki Harita.
- İngiliz Belgelerinde Lozan Barış Konferansı (1922-1923), C. I (3 Eylül-20 Kasım 1922), Haz. Mim Kemâl Öke, İstanbul 1982, s. (1-320).
- İngiliz Belgelerinde Lozan Barış Konferansı (1922-1923), C. II (20 Kasım 1922-22 Nisan 1923), Haz. Mim Kemâl Öke, İstanbul 1984, s. (321-688).
- Jaeschke, Gotthard; Kurtuluş Savaşı İle İlgili İngiliz Belgeleri, Çev. Cemal Köprülü, Ankara 1971, s. 316.
- Jaeschke, Gotthard; Türkiye Kronolojisi (1938-1945), Çev. Gülayşe Koçak, Ankara 1990, s. 150.
- Karabekir, Kâzım; İstiklâl Harbimiz, İstanbul 1960, s. 1172 + 44 Belge.
- Karaca, Taha Niyazi; Son Osmanlı Meclis-i Mebusan Seçimleri, Ankara 2004, s. XXVI + 366 + 8 Ek.
- Karakuş, Erdoğan; İngiliz Belgelerinde İkinci Dünya Savaşı Öncesi Türk-İngiliz İlişkileri (1938-1939), Ankara 1983, s. VIII + 216.
- Kasalak, Kadir; Millî Mücadele'de Manda Ve Himaye Meselesi, Ankara 1993, s. 200.
- Kerman, Zeynep; Belçika Temsilciliği Vesikalarına Göre Millî Mücadele, İstanbul 1982, s. 54 + 102 Belge.
- Kılıç, Mehmet; Amasya Gelengesi Ve Protokolü, Ankara 2004, s. X + 150.
- Kırzioğlu, M. Fahrettin; Bütünyle Erzurum Kongresi, Ankara 1993, s. 232.
- Koçak, Cemil; Türkiye'de Millî Şef Dönemi (1938-1945), Dönemin İç Ve Dış Politikası Üzerine Bir Araştırma, C. 1, İstanbul 1996, s. 726.
- Koçak, Cemil; Türkiye'de Millî Şef Dönemi (1938-1945), Dönemin İç Ve Dış Politikası Üzerine Bir Araştırma, C. 1, İstanbul 1996, s. 726.

- Komintern Belgelerinde Türkiye Kurtuluş Savaşı, Der. Emre Adıgüzel, Çev. Fatma Mercan, Ankara 1985, s. 174.
- Konukçu, Enver; Alaşehir Kongresi (16-25 Ağustos 1919), Ankara 2000, s. XII + 302.
- Lewis, Bernard; *The Emergence of Modern Turkey*, London 1968, p. 524 + VI.
- Mazıcı, Nurşen; Celâl Bayar, Başbakanlık Dönemi (1937-1939), İstanbul 1996, s. 272.
- Mango, Andrew; *Turkey*, London 1968, p. 192.
- Melek, Abdurrahman; *Hatay Nasıl Kurtuldu*, Ankara 1991, s. VIII + 88 + 8 Ek.
- Metinsoy, Murat; *İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye, Savaş Ve Gündelik Yaşam*, İstanbul 2007, s. 472.
- Müderrisoğlu, Alptekin; *Sakarya, 1, Yunan'ın Ankara'ya Yaklaştığı Günler*, İstanbul 2007, s. 302.
- Müderrisoğlu, Alptekin; *Sakarya, 2, Ankara Önlerindeki Uzun Savaşma*, İstanbul 2007, s. 398.
- Müderrisoğlu, Alptekin; *Kurtuluş Savaşı'nın Malî Kaynakları*, Ankara 1974, s. 574.
- Özalp, Kâzım; *Millî Mücadele (1919-1922)*, C. I, Ankara 1971, s. 270.
- Özalp, Kâzım; *Millî Mücadele (1919-1922)*, C. II, Belgeler, Ankara 1989, s. 212.
- Öztürk, İbrahim Sadi; *Sevr Antlaşması, Tam Metin, 433 Madde, Mondros Ve Lozan Ekleriyle*, Ankara 2007, s. 374.
- Parker, M.P.-Charles Smith; *Modern Turkey*, London 1940, p. XII + 259.
- Sarinay, Yusuf; *Türkiye'nin Batı İttifakına Yöneliği Ve NATO'ya Girişi*, Ankara 1988, s. VIII + 120.
80. Yıl, Atatürk'ün Samsun'a Çıkışı Ve Kurtuluş Savaşı'nın Başlatılmasına Dair Belgeler (1919-1999), Ankara 1999, s. 408.
- Sofuoğlu, Adnan; *Kuvâ-yı Millîye Döneminde Kuzeybatı Anadolu, 1919-1921*, Ankara 1994, s. 468 + 16 Ek.
- Sonyel, Salâhi R.; *Kurtuluş Savaşı Günlerinde İngiliz İstihbarat Servisi'nin Türkiye'deki Eylemleri*, Ankara 1995, s. XVIII + 374.
- Sonyel, Salâhi R.; *Gizli Belgelerle Lozan Konferansı'nın Perde Arkası*, Ankara 2006, s. XIV + 256.
- Su, Kâmil; *Sevr Antlaşması Ve Aydın (İzmir) Vilâyeti*, Ankara 1981, s. 68.
- Şamşutdinov, A. M.; *Mondros'tan Lozan'a Türkiye Ulusal Kurtuluş Savaşı Tarihi, 1918-1923*, Çev. Ataol Behramoğlu, İstanbul 1999, s. 368.
- Şapolyo, E. Behnan; *Kemal Atatürk Ve Millî Mücadele Tarihi*, İstanbul 1958, s. 624.
- Şapolyo, E. Behnan; *Kuvayı Millîye Tarihi, Gerilla*, Ankara 1957, s. 224.
- Tevetoğlu, Fethi; *Millî Mücadele Yıllarındaki Kuruluşlar*, Ankara 1988, s. 284.
- Tevetoğlu, Fethi; *Atatürk'le Samsun'a Çıkanlar*, Ankara 1971, s. 300.
- Turan, Mustafa; *Millî Mücadele'de İşgallerin Kabulü, Reddi Ve Siyasî Çözüm Arayışları (30 Ekim 1918-20 Ekim 1921)*, Afyon 1998, s. 212.
- Türk İstiklâl Harbi I, *Mondros Mütarekesi Ve Tatbikatı*, Ankara 1962, s. 234.
- Türkiye Cumhuriyeti 80. Yıl Kronolojisi, Ankara 2004, s. X + 698.
- Türkmen, Zekeriya; *Mütareke Döneminde Ordunun Durumu Ve Yeniden Yapılanması (1918-1920)*, Ankara 2001, s. 386.
- Ural, Selçuk; *Mondros Mütarekesi Ve Doğu Vilayetleri*, İstanbul 2008, s. 425.
- Yeşil, Ahmet; *Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş*, Ankara 1988, s. 188.

Haklar (Rights): (Telif ve kullanım hakları ile ilgili bilgiler.)

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca hazırlanan tüm içeriğin her türlü ortamda umuma arz yetkisi sınırsız süreyle Kültür Turizm Bakanlığına devredilmiştir. Bakanlık sonraki zamanlarda hazırlanan içerikle ilgili düzeltme, ekleme, silme veya yayından kaldırma hakkına sahiptir.

Kaynağı Hazırlayan	Konu Editörü	Proje Yöneticisi
Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Abdulhaluk Mehmet ÇAY	Prof. Dr. Hale KÜNUÇEN

